Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 18 (688) 4 МАЯ 1969 г. ЦАНА 60 гр.

БГКТ

Гарадок

Справаздачна-выбарчая канферэнцыя Гарадоцкага аддзела БГКТ адбылася 19 красавіка. Са справаздачным дакладам праўлення выступіў сакратар аддзела Мікалай Матэйчук, а са справаздачай рэвізійнай камісіі — Юрка Геніюш. Гарадоцкі аддзел дзейнічае няпоўную кадэнцыю, і таму яшчэ не паспеў шырока разгарнуць працы. Ён сваёй дзейнасцю павінен ахапіць тры грамадскія рады нарадовыя, а менавіта: Гарадок, Каралёвы Мост і Зубкі.

Але пакуль што дзейнасць БГКТ адчуваецца толькі ў ГРН Гарадок. Тут ёсць 9 гурткоў БГКТ, якія па меры сваіх магчымасцей бяруцца за падрыхтоўку беларускіх п'ес. Найлепш аматарскі рух развіваецца ў самым Гарадку. І дакладчык, і дыскутанты гаварылі аб тым, што ёсць ужо значна лепш у параўнанні з тым часам, калі не было ў Гарадку праўлення аддзела. Ёсць усе падставы, каб было яшчэ лепш і каб арганізаваліся гурткі БГКТ ва ўсіх вёсках трох грамад.

Прысутныя на канферэнцыі выбралі новае праўленне і рэвізійную камісію, а таксама дэлегатаў на VI з'езд БГКТ. Новае праўленне аддзела ўзначаліў Мікалай Матэйчук, намеснікам яго з'яўляецца Сцяпан Копа, а сакратаром — Зося Пашкоўская. На старшыню рэвізійнай камісіі выбраны Юрка Геніюш.

Канферэнцыя закончылася прыняццём пастановы, якая ўкірункоўвае далейшую працу аддзела. Вёў канферэнцыю Мікалай Лебядзінскі. У ёй узялі таксама ўдзел сакратар ГП Уладзімір Юзвюк і прадстаўнік УСВ ВРН-у Анатоль Анісеровіч. (МХ)

Мілейчыцы

20.IV.1969 года адбылася ў Мілейчыцах справаздачна-выбарчая канферэнцыя аддзела БГКТ. Прыняло ў ёй удзел 39 асоб, у гэтым ліку 34 дэлегаты з паасобных гурткоў (на 45 выбраных) і 5 асоб гасцей. Партыйныя ўлады прадстаўляў член экзекутывы КП ПАРП у Сямяцічах тав. Андрэй Датчук і сакратар Павятовага камітэта ЗСЛь тав. Іван Харубін, а адміністрацыйныя ўлады — кіраўнік ВСВ прэзідыум павятовай рады тав. Яўген Леўчук. ГП БГКТ прадстаўляў Ул. Юзвюк.

У адрозненне ад іншых канферэнцый аддзелаў БГКТ тут моладзі было толькі каля 30% агульнага ліку дэлегатаў. Канферэнцыю вёў член праўлення аддзела БГКТ Барыс Абрамовіч. З абшырным справаздачным дакладам выступіў старшыня праўлення Анатоль Мартыновіч.

У дыскусіі забірала голас 12 асоб. Каля паловы дыскутантаў навязвала да 25-годдзя ПНР і выбараў у сейм і рады нарадовыя, 4 асобы кранала справы арганізацыйныя БГКТ (Мусько, Рышчук, Вішанка, Вашчук), у тым патрэбу пашырэння дзейнасці на заходнюю частку Сямяціцкага павета. Некалькі дыскутантаў гаварыла аб навучанні беларускай мовы над развіццём аматарскага руху, удзелам у працы БГКТ інтэлігенцыі з Сямяціч, пашырэннем пачытнасці беларускай кніжкі і гэтак далей. Амаль усе яны станоўча ацэньвалі працу аддзела.

На канферэнцыі выбрана новае 11-асабовае праўленне аддзела БГКТ на чале з Анатолем Мартыновічам. Намеснікам старшыні выбраны А. Датчук, а сакратаром — Т. Вашчук. Вырашана, што ў працы VI з'езда БГКТ удзел возьме ўвесь склад праўлення.

Ул. Юзвюк

Восемдзесяты ужо раз адзначае працоўны люд зямлі сваё свята — дзень Першага мая. Ва ўсіх краінах нашай планеты ў першамайскія дні вогненнымі зарніцамі гараць кумачовыя палотнішчы, ідуць калоны людзей працы.

У наш час няма больш магутнай сілы, чым сусветная армія рабочага класа. У сярэдзіне XIX стагоддзя лік усіх прамысловых рабочых не перавышаў 10 мільёнаў асоб. На пачатку XX стагоддзя сусветны пралетарыят складаў 30 мільёнаў. Цяпер лік рабочых і служачых ва ўсім свеце асягнуў 540 мільёнаў асоб. 150 мільёнаў рабочых, узначаліўшы народныя масы, устанавілі ўладу свабодную ад усялякай эксплуатацыі працы звыш чым на адной чвэрці зямлі. Год за годам развіваецца эканоміка сацыялістычных краін, узмацняецца іх абаронная магутнасць, удасканальваюцца грамадскія суадносіны, паляпшаецца жыццё працоўных.

Для нас — грамадзян ПНР — сёлетні Першамай мае асаблівае значэнне. Адбываецца ж ён у юбілейным годзе нашай народнай дзяржавы, знаходзімся ж напярэдадні важнай палітычнай падзеі — выбараў у сейм і рады нарадовыя.

Аб'яднаныя ў Фронце адзінства народа, пад кіраўніцтвам Польскай аб'яднанай рабочай партыі, ідзем на здзяйсненне новых заданняў, якія накрэсліла нам выбарчая праграма ФАН і пастанова апошняга пленума ЦК ПАРП.

З нашых першамайскіх калон шлем сардэчнае прывітанне ўсім нашым сябрам, усім, хто змагаецца за мір, дэмакратыю і сацыялізм.

НАСУСТРАЧ 25-ГОДДЗЮ

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ ДОБРА ЦІ КЕПСКА?

Добра ці кепска Беластоцкаму павету, што яго вёскі расселіся вакол вялікага горада, прамысловага і культурнага цэнтра ваяводства і сталіцы ваяводства?

Пакуль аб гэтым разважаць, найперш некалькі слоў аб павеце ўвогуле. Сілуэт яго нетыповы. Калі б адрэзаць рукаў выцягнуты далёка на ўсход аж да граніцы польска-савецкай, Беластоцкі павет стаўся б бліжэйшым да кола, з цэнтральным палажэннем сваёй сядзібы ў Беластоку. Гаворыцца, што пры вызначэнні граніц паветаў і ваяводстваў бярэцца пад увагу гаспадарчую і адміністрацыйную сітуацыю данага раёна. Я не эканаміст, ды цяжка паверыць, каб эканоміка тэрыторыі вакол Беластока і ўсходніх прыгранічных вёсак павета была аднолькавай. У размовах, якія правяла я перад пісаннем артыкула, якраз знайшла пацвярджэнне розніц паміж гэтымі раёнамі.

Усходнія тэрыторыі Беластоцкага павета выдзяляюцца сваёй, як бы сказаць, убогасцю (горшая зямля, тут найбольш адлогаў, адгэтуль найбольш людзей і асабліва моладзі выехала ў гарады, напрыклад, вёска Баброўнікі напалову апусцела, многа хат забітых дошкамі), забітасцю (кепскія і мала дарог, цяжкія даезды), слабейшым развіццём культурнага руху (менш тэлевізараў у вёсках, больш традыцыйных форм культурна-асветнай працы, святліцы замест клубаў, роля якіх зводзіцца часта да патанцовак).

Выдзяляецца ўсходняя тэрыторыя павета (мы назвалі яе рукавом) яшчэ іншымі рысамі. Агульна сцвярджаецца факт, што заселена яна людзьмі вельмі гасціннымі, шчырымі, дабрадушнымі і ўражлівымі. Крыху замоцна традыцыйнымі — не лёгка прыймаюць новае (напрыклад, справа клубаў «Рух» — культурных цэнтраў, якія апраўдалі сябе ва ўсёй краіне, а ва ўспомненых вёсках рукава людзі да іх яшчэ не пераканаліся). Расказвалі мне, як моцна трымаюцца тут людзі святліц і бароняць іх у вёсках: Страшава, Юшкаў Груд, Белявічы.

Кантакты ўсходніх вёсак з павятовым горадам рэдкія і зводзяцца да неабходных выездаў у раду нарадовую, часам на рынак. Каб ужо падсумаваць разважанні, скажам, што рукаў засельвае насельніцтва па паходжанню беларускае, якое ў сітуацыі пэўнай ізаляванасці больш чым рэшта павета захавала народны характар у абычаях і звычаях, поглядах, думках і спосабе жыцця. Падабалася мне вельмі, што кіраўнікі культуры Беластоцкага павета, а дакладна называючы Ян Трусяк (падінспектар да спраў культуры Павятовай рады нарадовай у Беластоку) ведаюць, бачаць і... цэняць гэтую народную спецыфіку рукава, значыць спецыфіку, якую надае яму народная беларуская традыцыя.

Улічваючы яе зрадзілася ў культуры Беластоцкага павета думка, каб стварыць на гэтай тэрыторыі скансен (музей на адкрытым паветры). Была б тут хата, як прыклад народнага вясковага будаўніцтва, былі б іншыя экспанаты, якія б гаварылі аб матэрыяльнай і духовай культуры этнічнай беларускай групы Беластоцкага павета.

Тэрыторыя вакол Беластока знаходзіцца пад уплывам горада. Уплыў тут праяўляецца ва ўсім: у гаспадарцы, у культуры, у спосабе жыцця. Многа людзей з гэтых вёсак працуе ў Беластоку, штодзённа даязджаюць у горад. Вёскі наогул вялікія, людныя. Нельга сказаць, каб моладзь з іх уцякала. Гэтая моладзь з горада прыносіць думкі, а часта і новыя формы грамадска-культурнай дзейнасці. Прабуе часам прышчэпліваць іх у сваіх вёсках. Людзі ў гэтых вёсках маюць больш грошай і выдаваць іх не вымушаны на ежу, бо яе маюць з гаспадаркі. Грошы выдаюць на люксусовае абсталяванне кватэр, уборы і трэба ім прызнаць, на культурныя мерапрыемствы. Людзі з-пад беластоцкіх вёсак часцей ініцыюють і будуюць у сябе дамы культуры, клубы. Грошы зарабляюць не толькі на працы ў беластоцкіх фабрыках і заводах. Вяс-

Працяг на стар. 4

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

СВЕТ

СЕСІЯ Ў МАСКВЕ

26 красавіка г.г. закончылася ў Маскве надзвычайная Сесія Савета эканамічнай узаемадапамогі. Прынялі ў ёй удзел кіраўнікі камуністычных і рабочых партый і шэфы ўрадаў: **Балгарыі, Чэхаславакіі, Манголіі, ГДР, Польшчы, Румыніі, Венгрыі і СССР.** Польскую дэлегацыю прадстаўлялі **Ул. Гамулка** і **Ю. Цыранкевіч,** а на чале дэлегацыі СССР стаялі **Л. Брэжнеў** і **А. Касыгін.**

Сесія, якая пачала працу 23 красавіка г.г., выклікала зразумелае зацікаўленне на цэлым свеце. Дзяржавы, якіх прадстаўнікі заселі за канферэнцыйным сталом, даюць больш чым палову нацыянальнага даходу і 1/3 прамысловай прадукцыі свету. У аб'яўленым пасля закачэння сесіі камюніке гаворыцца, што існавала тут аднадумнасць ва ўсіх асноўных справах і што прычыніцца яна да больш цеснага эканамічнага супрацоўніцтва між сацыялістычнымі краінамі ў будучыні. Сесія даручыла Выканаўчаму камітэту РЭУ, а перш за ўсё яе сёлеташняму старшыні **П. Ярашэвічу,** віцэ-прэм'еру польскага ўрада, і сакратару **М. Фаддзееву,** увесці прынятыя пастановы ў рэалізацыю.

З'ЕЗД КП КІТАЯ

Закончыўся з'езд КПК. Тое, што дайшло да нашага ведама, на з'ездзе было больш 1500 дэлегатаў, якія не прадстаўлялі сабой ніякіх партыйных арганізацый, таму што яны не існуюць. Дэлегатаў назначалі ваенныя камандзіры паасобных акруг. Можна смела сказаць, што быў гэта з'езд партыі, якая фактычна не існуе.

На з'ездзе не прынята ніякай праграмы на наступныя гады. Асноўнай яго мэтай было легалізаванне культурнай рэвалюцыі, а ў сувязі з тым змены структуры ўлады, за што барацьба ў Кітаі вядзецца ўжо ад 1967 г.

У новапрынятым статуце гаворыцца, што правадыром партыі з'яўляецца Мао Цзэ-дун, а яго намеснікам — Лінь Пяо. Адным словам гэта статут прыватнай партыі Мао.

Новы ЦК складаецца з 170 членаў і 109 намеснікаў членаў ЦК. Толькі 45 чалавек — гэта члены дагэтуляшняга ЦК. На 170 членаў ЦК — 73 гэта ваенныя камандзіры, а 30 з лішнім з гэтага ліку кіруе непасрэдна т.зв. рэвалюцыйнымі камітэтамі.

Фактычная ўлада аднак мае быць у руках 8 чалавек на чале з Мао. У гэтым ліку знаходзіцца жонка Мао, яго зяць, шэф асабістай аховы Мао, Лінь Пяо і іншыя.

ДЭ ГОЛЬ ПРАЙГРАЎ

У нядзелю 27.IV. г.г. адбылося ў Францыі рэферэндум. Дэ Голь заявіў перад гэтым, што калі большасць французаў выкажацца «не», ён перастане быць прэзідэнтам. Так і сталася. больш чым 52% французаў на пастаўленыя пытанні ў галасаванні сказала «не». Ад панядзелку 28.IV. г.г. дэ Голь перастаў быць прэзідэнтам V Рэспублікі. Згодна з канстытуцыяй функцыю прэзідэнта да новых выбараў прыняў на сябе старшыня сената. Да галасавання «не» заклікала м. інш. французская кампартыя.

А. К.

БССР

ЛЕНІНА

У сувязі з гадавінай нараджэння Леніна адбыліся ў цэлай Беларусі вялікія ўрачыстасці. Як вядома, Ленін з'яўляўся гарачым прыхільнікам стварэння беларускай дзяржаўнасці, БССР.

У Мінску адбылося ўрачыстае пасяджэнне з удзелам кіраўнікоў партыі і ўрада Беларусі. З дакладам «99 гадоў з дня нараджэння У. І. Леніна» выступіў першы сакратар Мінскага абкома КП Беларусі І. Палякоў.

У Дзяржаўнай бібліятэцы Беларускай ССР адкрыта выстаўку кніжак — Ленін і Беларусь. Між іншым экспануецца бібліяграфія ленінскіх артыкулаў і дакументаў, якія адносяцца да Беларускай Рэспублікі, а таксама выказванні У. І. Леніна аб Беларусі.

ФЕСТЫВАЛЬ

Цэнтральны Камітэт камсамола Беларусі і Саюз пісьменнікаў Беларусі вырашылі правесці ў гэтым годзе рэспубліканскі фестываль маладой паэзіі. Прымаць удзел у ім маюць права маладыя паэты не старэй 25 год.

У верасні адбудзецца ў Мінску заключная тура фестывалю, пасля раённых і абласных.

Фестываль арганізоўваецца з мэтай пашырэння камсамольскай тэматыкі.

ГАСТРОЛІ

Мінск наведаў адзін з лепшых камерных ансамбляў свету — квартэт імя Бетховена ў саставе народнага артыста РСФСР, прафесара Дзмітрыя Цыганова, лаўрэата Міжнароднага конкурсу Мікалая Забаўнікава, заслужанага артыста РСФСР Фёдара Дружыніна, народнага артыста РСФСР, прафесара Сяргея Шыркінскага.

БЕРЛІНЦЫ

Спецыяльны курс беларускай мовы і літаратуры ўведзены ў Берлінскім універсітэце імя Гумбальта. Берлінцы будуць вывучаць граматыку нашай мовы, знаёміцца з творамі беларускіх пісьменнікаў.

АГАРОДНІНЫ

Фабрыкай агародніны называюць у Гродне цяплічна-парніковы камбінат. У яго распараджэнні пяцьсот тысяч квадратных метраў цяпліц. Штогод будзе вырошчвацца тут больш як чатыры тысячы тон агуркоў, цыбулі, салаты і памідораў.

ПЕРШЫ

Пачаўся выпуск новага часопіса, які называецца — «Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. Леніна» (серыя гісторыі, філасофіі, эканомікі і права).

ТЭЛЕВІЗІЙНЫХ

На Усесаюзным фестывалі тэлевізійных фільмаў, які адбыўся ў Ленінградзе, Беларусь паказала чатыры тэлефільмы. Узнагароджаны два беларускія тэлефільмы: «Агонь» рэжысуры І. Вейняровіча і «Кражонак» у рэжысуры М. Калініна. Сцэнарый да другога фільма напісаў вядомы беларускі пісьменнік Ул. Караткевіч.

(С. Я.)

ПОЛЬШЧА

ВЫБАРЫ

Ва ўсіх 80 выбарчых акругах канферэнцыі Польскай аб'яднанай рабочай партыі і іншых палітычных стронніцтваў выбралі сваіх кандыдатаў у паслы. Ваяводскія рады нарадовыя і камітэты Фронту адзінства народа выступалі з лакальнымі выбарчымі праграмамі. Ва ўсёй краіне праводзяцца кансультацыйныя сходы, на якіх кансультуюцца з выбаршчыкамі спіскі кандыдатаў у грамадскія рады нарадовыя. 1 чэрвеня выбярэм 165 725 радных у 5.434 рады нарадовыя на 1969—1973 гады. Найбольшая колькасць асоб увойдзе ў склад грамадскіх радаў нарадовых. Агулам у грамадскія рады будзе выбрана звыш 112 тысяч радных.

ДРУЖБА

З нагоды 24 гадавіны падпісання дагавору аб дружбе і ўзаемадапамозе паміж Польшчаю і Савецкім Саюзам адбыўся ў Варшаве ўрачысты канцэрт, у час якога з прамовамі выступілі: намеснік прэм'ера Пётр Ярашэвіч і пасол СССР у Польшчы Аверкій Арыстаў. Таварыш Пётр Ярашэвіч падкрэсліў перш за ўсё вялікае значэнне для Польшчы і польскага народа, вялікіх ленінскіх ідэй і Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, а затым пераанапізаваў развіццё гаспадарчых суадносін паміж абедзвюма краінамі. Суадносіны гэтыя з'яўляюцца важнай падбудовай нашага палітычнага адзінства.

«Польска-савецкая дружба, — сцвердзіў прамоўца, — сталася неадлучным элементам палітычнага жыцця Еўропы. Для нас, палякаў, з'яўляецца яна пацверджанай вопытам дваццаціпяцігоддзя гарантыяй незалежнасці, непарушнасці нашых межаў і мірнага развіцця».

Пасол СССР А. Арыстаў падкрэсліў вялікае значэнне дагавору для абедзвюх краін і перказаў сардэчныя пажаданні для польскага народа ад савецкага народа.

ВІЗІТ

Па запрашэнню старшыні Рады Дзяржавы і Агульнапольскага камітэта Фронту адзінства народа Мар'яна Спыхальскага прабывала ў Польшчы з візітам дэлегацыя Цэнтральнага камітэта Нацыянальнага фронту Чэхаславакіі. Пры ўрачыстым прывітанні старшыня дэлегацыі Эвжэн Эрбан заявіў: «Мы, чэхі і славакі, будзем больш рашуча чымсьці дагэтуль змагацца супраць усяго, што парушае палітычныя, эканамічныя і абаронныя сувязі Чэхаславакіі з сацыялістычнай супольнасцю, сувязі — якія ствараюць нашым краінам поўную гарантыю перад знешняй пагрозай.

У 2000 ГОДЗЕ

Пры прэзідыуме Польскай Акадэміі навук узнік Камітэт доследаў і прагнозаў «Польшча 2000». Яго заданнем будзе арганізаванне комплексных доследаў, якія дазволяць прадбачыць аблічча краіны ў 2000 годзе.

У НОВАЙ ГУЦЕ

У сувязі з урачыстасцямі 20-годдзя Новай Гуты пастаноўлена пабудаваць тут у наступным годзе помнік Уладзіміра Леніна.

(п)

ВАЯВОДСТВА

НАШЫ КАНДЫДАТЫ

Акруговыя камітэты Фронту адзінства народа, выслухаўшы прапаноў палітычных партый і грамадскіх арганізацый, у мінулым тыдні зацвердзілі спісак кандыдатаў у паслы сейма Польскай Народнай Рэспублікі з Беластоцкага ваяводства.

У акрузе № 9, у састаў якой уваходзяць: горад Беласток і Беластоцкі, Бельскі, Гайнаўскі, Сакольскі і Сямяціцкі паветы, кандыдатамі ў паслы зацверджаны: З. Новак, член ЦК ПАРП, старшыня Цэнтральнай камісіі партыйнага кантролю; Э. Красоўская, член Рады Дзяржавы і член Цэнтральнага камітэта Дэмакратычнага стронніцтва; А. Лашэвіч — член ЦК ПАРП, І сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку; А. Ляўко — гаспадар з вёскі Пагарэлкі ў Беластоцкім павеце; Т. Плаўскі — слёсар фабрыкі жалезных прылад у Беластоку; Крыстына Маршалак — галоўны рэдактар месячніка «Кантрасты»; М. Адамец — гаспадар з вёскі Сакі ў Гайнаўскім павеце; В. Раманьчук — слёсар з Бельскай рашарні і Г. Свідэрская — грамадскі аграном з вёскі Сідра ў Сакольскім павеце.

У дзвюх іншых выбарчых акругах Беластоцкага ваяводства — у Элцкай (№ 10) і Ломжынскай (№ 11) — кандыдуе на паслоў у сейм па 7 асоб, а сярод іх: у Элцкай акрузе — Ян Рызнар — старшыня Ваяводскага камітэта Аб'яднанага людовага стронніцтва ў Беластоку, а ў Ломжынскай акрузе — Балеслаў Падэдворны — намеснік старшыні Рады Дзяржавы.

Адначасова Ваяводскі камітэт Фронту адзінства народа на сваім пленарным пасяджэнні зацвердзіў спісак кандыдатаў у радныя ВРН. Ад імя Ваяводскай паразумеўчай камісіі ПАРП і Стронніцтваў палітычных і грамадскіх арганізацый Беласточчыны спісак 137-мі кандыдатаў прадставіў А. Лашэвіч.

Пленум прыняло гэты спісак і пераслала яго ў Ваяводскую выбарчую камісію, як спісак кандыдатаў Фронту адзінства народа.

ПЕРШАМАЙ

Жыхары гарадоў і вёсак Беластоцкага ваяводства ўрачыста адзначылі свята рабочых. Быў гэта ўжо 24 Першамай, якога святкавалі ва ўмовах поўнай свабоды.

Напярэдадні Першамая з усіх заводаў Беласточчыны паступалі штодзень паведамленні, якія паказваюць, што рабочыя адзначаюць свята працоўных больш прадукцыйнай працай, намагаючыся датэрмінова выканаць абавязацельствы ў гонар 25-годдзя ПНР. На мітынгах і ўрачыстых сходах рабочыя выяўлялі сваю салідарнасць з усімі прагрэсіўнымі сіламі на свеце.

АГЛЯД

У мінулую нядзелю, 27 красавіка г.г., адбыўся ў Беластоцкім тэатры ваяводскі агляд аматарскіх калектываў нацыянальных меншасцей з Беластоцкага ваяводства. У аглядзе прыняло ўдзел 12 аматарскіх калектываў, а ў тым ліку — 4 беларускія.

(вр)

Niedziela, 4.V.

9.15 Program dnia. 9.20 TV Kurs Rolniczy: „Uprawa lucerny”. 9.55 „Przypominamy, radzimy”. 10.05 Dla młodych widzów: „Sport i zabawa” — program TV NRD. 11.05 „Z dziejów jednej rodziny” — film TV ZSRR. 11.25 „Kronika 50-lecia Kraju Rad — rok 1937”. 11.50 Dziennik. 12.05 „Ludzie i zdarzenia”. 12.25 „Najpiękniejsza jest muzyka polska”. 13.00 „Przemiany”. 13.30 Dla dzieci: „Baśnie dolnośląskie”. 14.00 „Wielka gra”. 14.50 „Spotkanie z pisarzem” — Witold Zalewski. 15.20 „Zasadzka nad rzeką” — film fab. USA. 16.50 Teatr TV: K. C. Norwid — „Stygmat”. 17.50 „Mała historia Filmu Polskiego” cz. I („W starym kinie”). 18.50 „Wieczorne rozmowy”. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Małżeństwo doskonałe”. 21.20 PKF. 21.30 Wiadomości i filmowe sprawozdania sportowe z Kolarskiego Wyścigu ulicznego o Puchar MON oraz międzypaństwowego meczu tenisowego Polska — ZSRR.

Poniedziałek, 5.V.

15.25 Program dnia. 15.30 i 22.30 Politechnika TV, kurs przygotowawczy. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla dzieci: „Zwierzyniec”. 17.30 „Zapałka” — film pol. 17.50 „Echo Stadionu”. 18.10 Kino Krótkich Filmów. 18.40 „Eureka”. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV. M. Patkowski: „Grający pomnik”. 21.10 „Panorama Literacka”. 21.40 „Koncert Oliwski”. 22.10 Dziennik.

Wtorek, 6.V.

9.55 Dla szkół (kl. I lic.) Język polski. J. U. Niemcewicz: „Powrót posła”. 10.35 „Królowa stacji benzynowej” — film fab. radz. 11.50 Przerwa. 12.45 i 14.55 Przysposobienie Rolnicze: „Zapobieganie i zwalczanie chorób zbóż”. 13.20 Przerwa. 15.30 i 22.20 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.45 „Wytrwali i wygrali” — film dok. pol. 17.05 „Telekram” 17.15 Reportaż. 17.50 „Królowa stacji benzynowej” — film fab. radz. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 Telewizyjny Ekran Młodych. 22.00 Dziennik.

Środa, 7.V.

8.35 „Małgosia” — film fab. bułg. 9.55 Dla szkół (kl. VII) Historia: „W pracowniach wielkich uczonych”. 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Chemia: „Cement”. 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VI) Fizyka: „Wędrówka ciepła”. 12.25 Przerwa. 14.55 Program dnia. 15.00 „Matematyka w szkole”: „Jednokładność i podobieństwo” cz. II. 15.30 i 22.50 Politechnika TV, kurs przygotowawczy. 16.45 Dla młodych widzów: „Jak dawniej malowano” (Klub Pod Smokiem”). 17.20 PKF. 17.30 „Kiedy trzeba podjąć decyzję”. 18.00 TV Kurier Warszawski. 18.15 „Mistrz Techniki 1968”. 18.45 „Giełda piosenki”. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 19.55 Studio Współczesne. A. Mularczyk: „Oddaj buty”. 20.40 Sprawozdanie z międzynarodowego meczu piłki nożnej Holandia — Polska. 21.15 Dziennik. 22.15 „Światowid”.

Czwartek, 8.V.

9.55 Dla szkół (kl. VIII) Historia: „W obronie pokoju”. 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VII) Język polski. L. Kruczkowski: „Kordian i cham”. 11.35 Przerwa. 12.45 Dla szkół (kl. I lic. i XI) Język polski: „Poezja manifestu artystycznego”. 13.15 Przerwa. 15.25 Program dnia. 15.30 i 23.00 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem”. 17.50 TV Kurier Kielecki. 18.05 „Nad Odrą i Bałtykiem”. 18.35 Film rozrywkowy. 18.50 Wszechnica TV: „Nasi uczeni” — Stanisław Leszczycki. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.00 „Potyczki poselskie pisarzy” — Trybuna Telewizyjna. 20.40 Teatr Sensacji: J. Binder i W. Szuster: „Kryptonim Maks”. 21.40 „Refleksje”. 22.10 „Twórcy muzyki współczesnej” — Grażyna Bacewicz. 22.50 Dziennik.

Piątek, 9.V.

9.55 Dla szkół (kl. VII) Zajęcia techniczne: „Mechanizacja w rolnictwie”. 10.25 „Niezwykła klasa” — film fab. CSRS. 11.50 Przerwa. 15.05 Program dnia. 15.10 „Wybieramy zawód”. 15.30 i 22.40 Politechnika TV I roku. 16.35 Dziennik. 16.50 „Minuta milczenia” (Moskwa). 17.05 Dla dzieci: „Pan Półka i Spółka”. 17.25 TV Kurier Mazowiecki. 17.40 „Nie tylko dla pań”. 18.10 IV Festiwal Kultury Studentów w 25-lecie Polski Ludowej. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Poligon”. 20.35 „Godziny nadziei” — film fab. pol. 22.05 „10 minut recenzji”. 22.15 „Sylwetka karykaturzysty” — Zbigniew Damski. 22.30 Dziennik.

Sobota, 10.V.

9.55 Dla szkół (kl. VII) Geografia. „Japonia”. 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Nauka o człowieku: „Sprawy piętnastolatków” — program II. 11.25 „Lecą żurawie” — film fab. radz. 12.55 Przerwa. 15.20 Program dnia. 15.25 Kurs Rolniczy: „Zasady działania chemicznych środków ochrony roślin”. 16.00 Program Tygodnia. 16.20 „Gry i zabawy w klasie I i II” („Wychowanie fizyczne naszych dzieci”). 16.35 Dziennik. 16.45 Dla młodych widzów: „Dla każdego coś miłego”. 18.00 „Gawędy wilków morskich”. 18.15 „Encyklopedia morza” — film. 19.00 „Hejnał” — rep. filmowy. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 „Monitor”. 20.05 „Koncert Wiosenny”. 21.25 Dziennik TV i Wiadomości Sportowe. 21.45 „Lecą żurawie” — film fab. radz. 23.15 Filmowy program rozrywkowy.

Piątek, 2 maja

8.00 „Budzik”. 8.30 „Dzwonią, otwierajcie drzwi”. Film fab. 9.45 Dziennik. 10.00 „Wesołe miasteczko”. 10.30 „Tańce narodów świata”. 11.45 S. Michałkow. „Zielony konik”. Spektakl TV. 13.00 Piłka nożna. „Dynamo” (Mińsk) — „Torpedo” (Kutaisi) i „Spartak” (Moskwa) — „Torpedo” (Moskwa). 16.30 „Białoruś świąteczna”. 17.00 Koncert świąteczny. 17.40 „Przygody Patofila i Filopata. Filmy animowane dla dorosłych. 18.20 „Melodie estradowe”. 19.00 „Sztafeta nowin”. 19.45 Sprawozdanie z mistrzostw świata w szachach. 20.00 TV barwna. 21.00 W eterze „Młodość”.

Sobota, 3 maja

8.00 Program rozrywkowy. 8.30 „Wiedza”. 9.00 „Muzyczny turniej miast” (Homel — Iżewsk). 10.00 Przegląd międzynarodowy. 10.30 „Postępowi mistrzowie sztuki zagranicznej”. 11.00 Dla uczniów. 11.30 „Leninowska partia komunistów i klasa robotnicza”. 12.15 W eterze „Młodość”. 13.15 Kartki kalendarza muzycznego”. 13.45 Dla uczniów o szachach. 14.05 „Szkatułka muzyczna”. 14.15 „Rodem stąd”. Film TV. 15.00 TV barwna. 16.30 TV atlas narodów ZSRR. Estonia. 17.30 „Stowarzyszenie twórcze przygód i fantastyki. „Delegacja operatywna”. Część I. 18.30 Dziennik. 19.00 „Świat socjalizmu”. 19.30 „Wesele jesienne”. Film fab. 20.45 Koncert estradowy. 21.25 „Tylko fakty”.

Niedziela, 4 maja

8.00 „Kiosk muzyczny”. 8.30 „Tablice pamiątkowe Moskwy”. 9.00 Dla uczniów. Olimpiada biologiczna. I runda. 10.00 Literacko-muzyczna kompozycja. 10.45 „Godzina wiejska”. 11.45 Dla żołnierzy. 12.30 „Kronika życia muzycznego republiki. Rok 1964”. 13.05 „Korespondenci partyzantów”. 13.45 Koncert państwowego zespołu tańców ludowych „Żok”. 14.30 „Czas”. 15.00 TV barwna. 17.30 „Delegacja operatywna”. Część II. 19.00 „Siedem dni”. 19.45 W eterze „Młodość”. 20.45 „Tydzień sportowy”. 21.00 „Tylko fakty”.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 125

В'ЕТНАМСКАЕ НЕБА

Цішыня...
і спакой
Ахуталі землю В'етнама,
Блакітнае неба
і сонца
Завялі калыханку адну.
Зялёная джунгля,
кветкі,
паляна
Дрымучыя, рыхтаваліся
да сну.
І раптам!
Адтуль —
дзе даль небасхілу,
З шумам,
грукатам,
звонам.
Надляцела яна — варожая сіла —
Ў зямлю
страляючы
громам.
Пасыпаліся бомбы цярністым дажджом
На вёскі,
бальніцы і школы.
Ўскалыхнулася зямля
Пад страшэнным агнём,
Загулі,
зазвінелі
смяротныя пчолы.
За снарадам
валіўся
снарад,
На працягу летняга дня
Каторы раз ужо падрад
Паўтаралася
забойцаў гульня.
О, праклятыя,
лютыя
каты!
Вы ўмееце спраўна знішчаць
Цэлыя вёскі,
сялянскія хаты,
Вы патрапіце добра страляць
Да бязбронных
матак
і дзетак.
Вам праціўнае нават
В'етнамскае неба,
Вобраз ніў і палёў,
колер кветак.
Вы ўпэўнены ўсе
што так трэба,
Што
вайна
неабходна...
Але, знайце!
Вы —
за рулём самалёта,
І тыя, што згодна
Даеце
загад
да палёта...
Знайце адно!
Калі сёння звініць над Ханоем,
Заўтра — дзе Вашынгтон
Зазвініць
сталёвая зброя,
Людскі
пачуецца
стогн.

Сяргей Сац

ЖАДАННІ

Дроў накалю,
Печ напалю
Увечар.

Прыдзе спакой,
Кране рукой
За плечы.

І павядзе
Думка мяне
Удалеч,

Я буду сніць
Цудоўныя сны —
Жаданні.

Маё жыццё,
Як злудны сон
Праходзіць.

Табе адной
Гэты радок

Валодзін.

Ул. Гайдук

* * *

Дароце

Ад цябе пачынаецца дзень...
Для цябе ажывае свет.
З сонцам ў прыгаршчах
ранак ідзе
і купаецца ў харастве.

Дыяменты блішчаць на траве,
чорны дрозд засвістаў на вярбе
і лагодны ветрык павеяў.
Уздыхнуў, паляцеў да цябе.

Для цябе толькі ранак прачнуўся.
Будзе цёплы, цудоўны дзень!
Ап'янелую шчасцем вясну
па ўзгорках вядзе чарадзей.

Ты там недзе выйшла на двор,
ў захапленні маргнула вачыма.
І напоўнілася хараством —
свежым ранкам вясеннім, дзяўчына.

Дык прымай. Гэта я шлю табе
гэты ранак ва ўсім харастве!..
Ад цябе пачынаецца дзень,
для цябе нараджаецца свет.

Алесь Свісёк

• ПАЭЗІЯ •

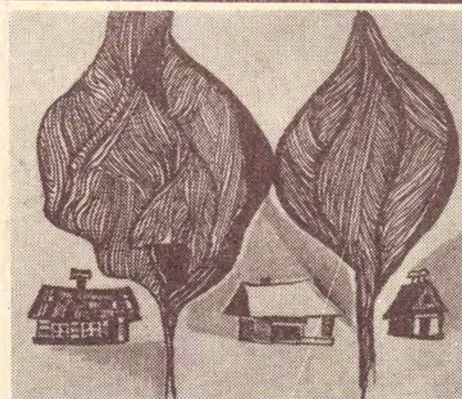
Паверыўшы ў паэзіі крыло,
ў інтымнасць Сафо, элегійнасць Крус,
агню я аддаю свой груз,
паверыўшы ў паэзіі крыло.
Лячу я на тваё святло —
загінула ў ім Сафо, Дэ ля Крус!
Або за мяккае было крыло...
Або — за аб'ёмісты быў груз...

І. Чыквін.

ПОБАЧ СЯБЕ

Праследую рэчы
недасканалыя
праследую думкі
без зместу
абцяжараныя
нашай абмежаванасцю
немагчымасцю параўнацца з імі
мы ўзалежненыя
не ад іх
яны пазбаўленыя
нас
асобна трываем
побач сябе
недасканалыя

Яша Бурш

• ВЯСНА •

Вясна прыносіць нам пацехі,
Цячэ бурліваю крыніцаю.
Змывае з хатаў шэры стрэхі,
Смяецца новай чарапіцаю.

Змывае хаткі-церамкі,
Збуцвелыя, драўляныя.
Ў рад становяцца дамкі
Цагляна-мураваныя.

З дарогаў каляіны гінуць,
Глыбокія — вясковыя.
Шляхі на цэлую краіну
Сцелюцца асфальтовыя.

Прапаў дзесь бразг «жалезнякоў»,
А з ім доля праклятая,
Прыйшла вясна да мужыкоў
Цудоўная, багатая...

В. Асіповіч

МАСТАЦКАЯ ВЫСТАЎКА

У Варшаўскім аддзеле БГКТ (Сенаторская 8) нядаўна наладжана мастацкую выстаўку Казіміра Швайноўскага, які прадставіў вялікую колькасць высокамастацкіх графік, прысвечаных пераважна помнікам літоўскай культуры ў Народнай Польшчы. Мастак Казімір Швайноўскі з'яўляецца сакратаром Варшаўскага аддзела Літоўскага грамадска-культурнага таварыства. Яго выстаўка ў нашым аддзеле сведчыць аб цесным супрацоўніцтве двух братніх таварыстваў.

На здымку: Казімір Швайноўскі ля сваёй выстаўкі ў Варшаўскім аддзеле БГКТ.

Фота М. Шыпэрка

ЭСТОНСКАЯ П'ЕСА У БЕЛАСТОЦКІМ ТЭАТРЫ

Добра сталася, што Беластоцкі дзяржаўны драматычны тэатр імя Аляксандра Вянгеркі прынамсі на малой камеральнай сцэне ўвёў у свой рэпертуар п'есу сучаснага эстонскага пісьменніка **Эгона Ранета.** Добра таму, што літаратура гэтай рэспублікі мала ў нас вядома. Не толькі літаратура, яе гісторыя таксама.

Эстонія знаходзіцца ля ўсходніх берагоў Балтыйскага мора. Займае плошчу ў 45100 квадратных кіламетраў. Перад вякамі на гэтай зямлі жыў угра-фінскі народ званы эстамі. У XIII ст. эстонскую зямлю авалодалі рыцары ордэна мечавых кавалераў. Пасля Эстонія была раздзелена між польскім і шведскім каралествамі. У 1721 годзе заваявала яе Расія. Пасля I сусветнай вайны Эстонія адарвалася ад Расіі і была ўтворана самастойная буржуазная рэспубліка. Ад 1940 года Эстонія з'яўляецца саюзнай рэспублікай Савецкага Саюза.

Пачаткі эстонскай літаратуры сягаюць XVI ст. Аднак сучасная літаратурная эстонская мова, падобная беларускай літаратурнай мове, склалася ў палавіне XIX ст., калі ў 1857—1861 гадах паэтам Ф. Кройцвальдам быў напісаны і выдадзены народны эпас «Калевіпоэг». Найбольш буйна заквітнела эстонская літаратура талентамі і творамі пры савецкай уладзе, асабліва пасля апошняй вайны.

Эгон Ранет — адзін з выдатнейшых сучасных яе прадстаўнікоў. Ён піша аповесці, п'есы і фільмовыя сцэнарыі. Нарадзіўся 58 год таму назад у сям'і чыгуначнага рабочага са сталічнага горада Талін. Пакуль стаў пісьменнікам, прайшоў цвёрдую школу жыцця. Доўгі час працаваў звычайным чорнарабочым. Ад 14-га года жыў без маці.

П'еса «Браканьеры» (эстонскі тытул «Салякітід», а польскі — «Клусоўнікі»), якую ставіць беластоцкі тэатр, атрымала высокую мастацкую ацэнку не толькі ў Таліне, але ў Маскве і ў іншых савецкіх гарадах. Асноўная яе мастацкая вартасць заключаецца ў тым, што Эгон Ранет пры дапамозе нямногіх дзеючых асоб і простых мастацкіх і сцэнічных прыёмаў патрапіў адмаляваць вялікія праблемы чалавечага жыцця. Вось двух людзей — Ягуп і Адам — сустракаюцца ў глухой лесьнічоўцы. Ягуп, па прафесіі ляснічы, з'яўляецца прастадушным чалавекам, які, быццам біблійны прарок, за ўсё жыццё нікога не пакрыўдзіў. Яго компасам з'яўляецца «Біблія». Адам — па прафесіі мастак жывапісец. Яго жыццё запаўняюць дзве стыхіі: гарэлка і жанчыны. Лёс іх абодвух спалучае любоў да адной жанчыны. Аўтар п'есы не асуджае аднак аднаго і не хваліць другога. Наадварот, аказваецца, што «Біблія» не заўсёды з'яўляецца дасканалым компасам у жыцці, а пад павярхоўнасцю мастака прайдзісвета крыецца чалавек высакародных пачуццяў. Такім чынам п'еса ператвараецца ў мастацкую дыскусію аб сэнсе чалавечага жыцця, аб асноўных вартасцях і таямніцах душы чалавека.

У ролі Ягупа выступіў Яўгеній Дзевоньскі, а Адама прадстаўляў Станіслаў Секерскі. Абодва яны паказалі высокае акцёрскае майстэрства. У ролі трэцяй дзеючай асобы, Мэлі, выступіла Мар'я Шадкоўская. Яна, на жаль, не дараўняла сваёй ігрой калегам па сцэне.

Паглядзець п'есу Эгона Ранета «Браканьеры» варта арганізатарам і апекунам аматарскага драматычнага руху. На маю думку, яна дасканала надаецца на аматарскую сцэну. Тут толькі тры дзеючыя асобы. Месца дзеяння зусім не змяняецца. Гэта адзін пакой у лесьнічоўцы. Аднаго толькі баюся, што аматары не патрапяць пераказаць глыбіні ўнутраных перажыванняў яе герояў. А гэта ў п'есе «Браканьеры» вельмі важнае. Спрабаваць, аднак, можна.

В. Рудчык

Пачатак на стар. 1

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ ДОБРА ЦІ КЕПСКА?

ковыя жанчыны прыносяць і прадаюць у горадзе, па хатах і дзяржаўных установах без кантролю прадукты гаспадаркі (яйкі, смятану, масла, і г.д.). Тавар ідзе з рук у рукі, абмінае рынак і дзяржаўны гандаль.

Трэба сказаць, што ў гаспадарчым дабрабыце жыхароў пры беластоцкіх вёсках культура мае характар т.зв. «кансумцыйны». Такое акрэсленне выступае тады, калі ў акрэсленай грамадскай групе няма пастаяннага творчага руху, а культура прыймаецца пасіўна. Хтосьці там культурныя цэннасці стварае для нас. Мы глядзім, але не пераймаемся. Выдаецца, што даступнасць да прафесіянальных форм культуры фармуе такую паставу. Навошта мучыцца, калі можна скочыць у Беласток і ўсё на месцы.

Ажывілася культурнае жыццё ў прыбеластоцкіх вёсках, тады, калі па ініцыятыве аддзела культуры Павятовай рады нарадовай у Беластоку былі ў мінулым годзе пакліканы штатныя арганізатары культурна- асветнага жыцця ў мясцовасцях пакуль такіх: Васількаў, Навадворцы, Клепачы, Харошча, Агароднікі, Заблудаў, Новаалександрова. Даходзіць добры культурны цэнтр у Гарадку і будучы ў Міхалове, дзе пасля хуткага заканчэння рамонту ў тамтэйшым доме культуры (за 1 мільён злотых) трэба спадзявацца добрай працы для мястэчка і ваколіцы.

Беластоцкі павет можа пахваліцца добрай сеткай лектарскіх пунктаў. Слабей, як і ўсюды, з чытальніцтвам. Але тут справа датычыць ужо кнігазбору, які ўсё яшчэ не такі, як трэба было б.

Дапрацаваўся павет ужо пэўнай спецыялізацыі ў культурна-асветнай дзейнасці. Паводле гэтага тэзісу кожны з клубаў мае вядучую форму ў сваёй працы: драматычныя формы, вакальныя, праца з дзяцьмі, фотафільм.

Як бачым, свае добрыя і дрэнныя бакі мае палажэнне Беластоцкага павета. У развіцці і ўспрыманні культуры і асабліва той вялікай, як: прафесіянальны тэатр, аркестр, розныя клубныя ініцыятывы ў Беластоку, доступ да ваяводскіх бібліятэк, чытальняў, архіву і музеяў, Беластоцкі павет напэўна прывіліяваны. Але і каларыт уласны прыбеластоцкія мясцовасці страцілі. Жывуць славай горада, як яго спадарожнікі. Добра гэта ці дрэнна?

Вера Леўчук

НАСУСТРАЧ VI З'ЕЗДУ БГКТ

ПЕРАДЗ'ЕЗДАВЫЯ ЎРАЖАННІ

Я абавязаўся абслужыць 20 гурткоў перад павятовай канферэнцыяй. Хоць было цяжкавата: завеі, пэкаэсы не хадзілі, але абавязанне выканаў. Правёў у 21 гуртку сходы. Найбольш гурткоў абслужыў у ГРН Кляшчэлі (7). Быў у Грузцы, Дашах, Жуках, Пагрaбах, Саках, Сухавольцах і Дабрывадзе. У Сухавольцах на сход прыйшлі старэйшыя мужчыны, кабеты і моладзь. Святліца была біткам набіта. Прасілі аб рэпертуар, фільмы і каб іх не забывала «Лявоніха». Сухавольцы — вёска дружная. Святліцу пабудавалі грамадскім чынам. У Дашах у адной школьнай зале сход моладзі, а ў другой — сход гаспадарчага гуртка. Калі скончыўся сход моладзі, то старэйшыя запрасілі мяне на сход гаспадарчага гуртка, каб прадэкламаваць «Максімку» і іншыя вершы. Калі параўнаць Дашы калісьці і цяпер, то за 10 гадоў змяніліся да непазнання. За гэты час пабудавана 40 мураванак і 7 гаспадароў пачне будаваць у гэтым годзе. А трэба сказаць, што мураванкі пабудаваны прыгожыя, прасторныя і некаторыя з горкамі. Вельмі прыгожая вёска Жукі. На сход прыйшлі да солтыса старэйшыя і моладзь. Пасля сходу глядзелі тэлевізар. 3 гурткі абслужыў у ГРН Дубічы Царкоўныя: Грабавец, Тапаркі і Тафілаўцы. Вельмі хочацца падзяліцца параўнаннем дзвюх вёсак. Малая вёска Тапаркі, але вельмі дружная. Купіла дом з пляцам, арганізавала прыгожы клуб, на сходзе поўна святліца моладзі і старэйшых. Грабавец — вёска вялікая, але нядружная. Любяць наракаць, што ў іх нічога няма. Але каб самім пастарацца, то не. Прэзідыум ГРН у Дубічах Царкоўных згаджаецца аплачваць клуб, каб толькі знайшлі адпаведнае памяшканне. На сходзе моладзь наракала, што яна пакрыўджана, што няма дзе правесці культурна час. Раіў я ёй, каб узяла прыклад з Тапаркоў. Апрача таго, я ў гэтай справе гутарыў у Павятовым камітэце ПАРП і Стронніцтве людовым. Інструктар БГКТ звяртаўся да кіраўніка «Рух», але памяшканне, якое прапанавалі ў Грабаўцу на клуб, замалое. Сакратар гуртка ў Грабаўцу на сходзе задэкляраваў: калі будзе святліца, 6500 зл на тэлевізар. У Саках гурток моцны. 7 настаўнікаў, 7 старэйшых актывістаў з Адамцам на чале. Членскія ўзносы аплочаны. Залешаны просяць, каб арганізаваць гурток у іх. Пакуль гуртка ў Кляшчэлях няма, але думаю, што і там будзе арганізаваны, бо было б і брыдка, каб ва ўсіх вёсках грамады былі гурткі, а ў Кляшчэлях не знайшлося беларусаў ахвотных арганізаваць гурток. У ГРН Нарва абслужыў 3 гурткі: у Васьках, Храбустоўцы і Макаўцы. У Макаўцы адчуваецца нядбаласць моладзі: тэлевізар неналаджаны, святліца пад замком. Сход адбыўся ў памяшканні бюро спулдзельні прадукцыйнай. Моладзі было мала, частка пайшла на адкрыццё гасподы ў Нарве. Старэйшыя наракалі на бездапаможнасць моладзі. Гурток у Бялках аплаціў 100% членскіх узносаў за 1968 год. Старшыня гуртка і сакратар абяцалі сабраць складчыну за 1969 год таксама ў 100%. У Агародніках да актывістаў належыць сям'я настаўніка Леановіча. Запісалася 5 новых членаў, якія часткова аплацілі членскія ўзносы за 1969 год. Апрача таго правёў сходы ў Вітаве, Арэшкаве, Дубічах Асочных, Збучу, Дубінах і Ягадніках. Пры абслугоўванні гурткоў прадаў 100 календароў і сабраў каля 500 злотых складчын.

В. Дзун

На старонках красавіцкага нумара.

ПОЛЫМЯ

Нумар адкрываецца апавяданнямі пра Леніна. Аўтарамі іх — В. Хомчанка, К. Паўстоўскі, М. Ціханаў, Л. Радзішчаў і Л. Ракоўскі. Максім Лужанін выступае з цыклам вершаў з пабыўкі ў Амерыцы. Друкуецца таксама заканчэнне рамана Лідзіі Арабей «Іскры ў папялішчы» і нарыса Аляксандры Ус і Алены Уладзіміравай «Вікторыя», на якія звярталі мы ўвагу ў мінулым месяцы. У нумары шмат перакладаў. Апрача ўспамянутых вышэй твораў пра Леніна, часопіс друкуе даваенную паэму польскага паэта Станіслава Рышарда Дабразольскага «Яносік з Тарховай» у дасканалым перакладзе Максіма Танка. Паклоннікам Максіма Багдановіча прапануем артыкул Р. Бярозкіна «Па законах красы». Артыкул абшырны і дае добрую арыентацыю ў творчасці выдатнага беларускага паэта. Чытачы, якіх цікавіць беларуская сцэна (наогул, мала вядомая ў нас галіна беларускай культуры) пашыраць несумненна свае веды прачытаўшы артыкул Барыса Бур'яна «Сэрца з сэрцам гутарку вядзе». Расказваецца ў ім пра творчасць народнай артысткі СССР Л. Ржэцкай і народнай артысткі БССР В. Галіны.

Ювэ

У ГАЙНАЎСКІМ ТАРТАКУ

Сыравіна проста з лесу трапляе на спецыяльны склад, дзе маніпуляцыйныя брыгады праводзяць уступную «апрацоўку». Яны рэжуць яго механічнымі пілкамі на адпаведнай даўжыні калоды і перадаюць іх да іншых аддзелаў завода.

Міхал Якубоўскі — брыгадзір маніпуляцыйнай брыгады — за працай.
Фота Цаф — Сянько

Набліжаецца вялікая гадавіна Польскага Чырвонага Крыжа — 50 год яго дзейнасці ў Польшчы. Беластоцкая арганізацыя ў гэтым юбілеі (адбудзецца ён у маі) прадставіць свае багатыя дасягненні.

Сёлеташнія дні ПЦК (8—15 май) спалучацца з 50-годдзем ПЦК. Лозунг на гэты год такі: апека над адзінокім і хворым чалавекам.

Крыху інфармацый аб гэтай дзейнасці ПЦК. Працуе зараз у ваяводстве 7 пунктаў апекі над хворым і адзінокім. Першы такі пункт паўстаў у 1962 годзе ў Беластоку, апошнія тры пункты ў 1968 годзе ў Бельску, Гайнаўцы і Саколцы. Пункты вядуць навучанне сясцёр пагатоўя ПЦК, заданнем якіх — несці дапамогу. Дагэтуль курсы прайшло 350 асоб. Запатрабаванне на апеку і на сясцёр пагатоўя ПЦК вялікае і ўсё расце. Мала-памалу апека гэтая ахоплівае і вёску, дзе не менш, як у горадзе, а мо і больш, патрабуючых, старых,

ПРЫДЗІ КА МНЕ З ПАЦЕХАЙ ПЦК!

хворых людзей. Улічваючы пэўную заплату, якую атрымліваюць сёстры за свае паслугі, нагаварваем жанчын карыстаць з курсаў ПЦК і заняцца высокай ідэяй дапамогі і апекі.

Часта людзі прысылаюць падзяку Польскаму Чырвонаму Крыжу. Вось адзін такі прыклад. Запісала яго ў Ваяводскім праўленні ПЦК у Беластоку: «Два гады таму я цяжка захварэла, злягла. Насталі для мяне дні горычы і безнадзейнасці. Я адзінокая, не маю сваякоў, і толькі дзякуючы ПЦК знайшла людзей сапраўды блізкіх, праз якіх весялей перажываю свой горкі лёс. Сястра, якая мною апякуецца, Данута Гануцік і кіраўнічка пункта апекі над хворым Надзея Бірук вельмі добрыя і сардэчныя для мяне. Я хачу ім і ПЦК падзякаваць за гэта».

Ёсць ужо шматгадовыя заслужаныя сёстры пагатоўя ПЦК. Успомненая Данута Гануцік працуе ад 1963 года, а Надзея Бірук з'яўляецца кіраўніком беластоцкага пункта ПЦК ад пачатку яго існавання — 1962 года. З Польскім Чырвоным Крыжам звязана была яшчэ да вайны. Бачыла я архіўную здымку нейкага курса з 1933 года, на якім пані Надзя сярод бадай 30-ці асоб выдзяляецца сваёй прыгажосцю і сімпатычным выглядам увогуле.

Несці дапамогу і пацеху — гэта адно з галоўных заданняў ПЦК. І зараз Ваяводскае праўленне звяртаецца да школьнай моладзі, да ўсіх людзей з заклікам: звярніце ўвагу на людзей старых, адзінокіх! Падайце руку, усміхніцеся!

Багатая гісторыя 50 год працы ПЦК выткана з нітак дапамогі і добрай волі чалавека. Гісторыя таго, што можа чалавек чалавеку быць братам.

В. Л.

Наш Каляндар

СЯБАР БЕЛАРУСАЎ

Выдатны польскі кампазітар, ураджэнец Беларускай зямлі, Станіслаў Манюшка, сто пяцьдзесятая гадавіна з дня нараджэння адзначаецца 5-га мая гэтага года, вельмі цесна быў звязаны сваёй творчасцю з беларускім асяроддзем. У нашым артыкуле мы коратка пазнаёмім чытачоў з паасобнымі фактамі, якія маюць адносіны да беларускіх сувязей вялікага польскага народнага кампазітара.

Нарадзіўся ў невялікай вёсцы Убель, непадалёк ад Мінска, які ў тыя гады ўжо з'яўляўся культурным цэнтрам краіны, у якім канцэнтраваліся ўсялякія абласныя адміністрацыйныя ўстановы, гімназія, педагагічнае вучылішча, духоўная семінарыя, тры бібліятэкі, тэатр, канцэртная зала, летняя аперэта і т.п. У Мінскай губерні налічвалася звыш 20 сярэдніх навучальных установў, — лічба, па ўяўленні таго часу, вялікая. У самым Мінску была шматлікавая інтэлігенцыя: беларуская, польская і руская. Тэатральныя сезоны ў Мінску заўсёды праходзілі з вялікім ажыўленнем, — часамі ў горадзе працавала аднечасова некалькі антрэпрыз і часта даваліся канцэрты, аб якіх сам Манюшка пісаў, што праграма іх звычайна была на высокім узроўні і адзначалася добрай падборкай выканаўцаў.

Станіслаў Манюшка рана пакінуў сваю родную вёску для Варшавы, дзе пачаў вучыцца, потым працягваў сваю адукацыю ў Берліне. Часцей за ўсё ён, аднак, стараўся знаходзіцца ў Мінску, наведваючы свой любімы горад пры кожнай нагодзе, нават і тады, калі на пастаяннае жыхарства пераехаў у Вільню.

Манюшка ледзь толькі дасягнуў 24-гадовага ўзросту, калі вядомы антрэпрэнёр Шмідткоф упершыню паставіў напісаную ім аперэту «Латарэя». Аперэта мела ў мінскай публікі поспех. Па просьбе рэжысёра драматычнага тэатра Курлова, Манюшка стварае музычную ілюстрацыю да драмы «Каспер Хаузер» вытрымаўшай у Мінску, дзякуючы гэтаму, рэкордную колькасць дваццаці аднаго спектакля, усе без выключэння пры поўных зборах.

Ужо гэтыя першыя крокі дапамаглі Манюшку ў далейшым развіцці тэатральных і музычных кантактаў. На таленавітага кампазітара звярнула ўвагу крытыка, паяўленне яго новых твораў горача прывіталі, і знатакі музыкі пачалі адносіцца да маладога кампазітара з вялікай цікавасцю.

Поспех Манюшкі ў нейкай ступені залежаў таксама ад таго, што ў Мінску, у асобе аднаго з беларускіх сяброў, пачынаючы кампазітар знайшоў вельмі таленавітага аўтара лібрэта для сваіх твораў. Гэтым чалавекам быў Вікенцій Дунін - Марцінкевіч — выдатны беларускі пісьменнік. Яго супрацоўніцтва з Манюшкам аказалася карысным для іх абодвух. Калі Марцінкевіч разбудзіў у Манюшку цікавасць да далейшай творчасці, то Манюшка, са свайго боку, узбудзіў у Марцінкевіча любоў да тэатра, як аб гэтым пісаў сам Марцінкевіч у сваіх запісках.

У выніку ўзаемнага супрацоўніцтва паўстаюць такія музычныя інсцэнізацыі і камедыі Манюшкі як «Рэкруты», «Цудадзейная вада», «Нацягнуты фрак»

КЛОПАТЫ і ЦЯЖКАСЦІ

Справа нацыянальнага школьніцтва, як і наогул асветы, заўсёды будзе ўзбуджаць азартныя дыскусіі. Гэта добра, добра таму, што сістэму асветы заўсёды трэба дасканаліць хаця б і таму, што паяўляюцца новыя праблемы звязаныя з прагрэсам жыцця. У сувязі з вышэй сказаным хочацца закрануць некалькі пытанняў беларускага школьніцтва.

Якія цяжкасці маюць настаўнікі? Іх, як заўсёды, ёсць шмат. Пакуль што затрымаймася пры праграмах навучання для беларускай мовы, паколькі справа падручнікаў ужо крыху ўладкавана (адносіцца гэта да пачатковых школ).

Настаўнікі, а прынамсі кіраўнікі павятовых метадычных цэнтраў, беларускай мовы наракаюць, што праграма для пачатковых школ не зусім добрая. Найгоршым з'яўляецца той факт, што яна амаль поўнасцю капіравана з праграмы польскай мовы, а ў сувязі з тым вельмі абшырная. Настаўнікам вельмі цяжка рэалізаваць гэтую праграму ў 3 гадзінах заняткаў у тыдні. Гэта пагаршае і той факт, што ў большасці школ заняткі па беларускай мове вядуцца ў спалучаных класах. Яшчэ дрэнным бокам праграмы ёсць і тое, што яна напісана на польскай мове. Некаторых зваротаў (напр. równoważnik zdania) настаўніку не пад сілу перакласці на беларускую мову, тым больш, што ў польска-беларускім слоўніку такога перакладу таксама няма. Праграмны матэрыял на толькі шырокі, што настаўнік не мае часу карыстацца «Вясёлкай» ці «Бярозкай».

Змены праграмы патрабуе сітуацыя ў II класе, дзе беларуская мова выступае як прадмет. Матэрыял тут на толькі абшырны, што настаўнік вымушаны на кожным уроку браць новую літарку, а вымушаны таму, што мусіць перарабіць у адным годзе і буквар і чытанку для II класа.

У сувязі з перагрузкай праграмы трэба б перадумаць, ці ёсць патрэба ўводзіць такія практыкаванні ў пісьме, як напр. уласная біяграфія ці прашэнне. Звязана гэта, здаецца, не толькі з перагрузкай праграмы, але і з практыкай жыцця. Гэта факт, што не забараняецца ў нас пісаць прашэнняў на беларускай мове, але практычна ўсе маладыя людзі пішуць іх выключна на польскай мове. Хіба не будзе ніякай крыўды, калі коштам такіх практыкаванняў у пісьме вучань лепш пазнаёміцца з правапісам ці літаратурай.

Нецікавая сітуацыя з падручнікамі для граматыкі. Дзве кніжкі па граматыцы служаць для трох класаў. Калі вучаць розныя настаўнікі, дык пасобныя практыкаванні часта паўтараюцца. У такой сітуацыі настаўнік дыктуе найчасцей, вучні запісваюць, а потым са сшыткаў вучацца граматыкі.

Чым лячыць гэтыя клопаты і цяжкасці? Ведаем, што падручнік для IV класа, які мае вайсці ў карыстанне ад 1 верасня г.г., будзе з граматыкай, падобны будзе ў III і II класах. Але гэта не вырашае праблемы. Цікавая прапанова ў гэтым напрамку злажыў **др Ежы Немец** дырэктар Акруговага метадычнага цэнтра. Сказаў ён, што ў такой сітуацыі неабходны ёсць каардынатар праграм і метадыкі, а ў сувязі з тым ёсць неабходнасць паклікання пры Акруговым цэнтры секцыі беларускай мовы. У сувязі з тым, што мы наогул нямнога ведаем аб нацыянальных школах, неабходна рабіць тут пэўныя доследы. Напрыклад, неабыякавай справай у методыцы з'яўляецца факт навучання 3-х моваў у пачатковай школе і то блізкіх моваў, а на гэтую тэму мала ў нас ведаецца. Неабходным з'яўляецца таксама шырэйшы кантакт з кіраўнікамі школ, дзе навучаецца беларуская мова. Вельмі цікавай прапанова дра Е. Немца была справа дзейнасці ліцэяў на рэч пачатковых школ. Справа заключаецца ў тым, каб ліцэі рабілі сустрэчы з кіраўнікамі школ, запрашалі іх на уступныя экзамены і т.п. У адпаведных калектывах неабходна абсудзіць справу эканамізацыі працы вучня і настаўніка, а ў сувязі з гэтым справу праграмы і рэалізацыі з пэўных партый матэрыялу на фоне ўсіх прадметаў.

Аказваецца, што можна пераадолець клопаты і цяжкасці звязаныя з навучаннем беларускай мовы ў школах, але да таго патрэбныя людзі, а прынамсі шмат каардынатараў гэтых спраў пры ООМ у Беластоку. Добрая воля прыпадковых людзей нічога тут не паможа. Напамінаем адпаведным уладам, што справы звязаныя з метадыкамі і праграмамі нацыянальнага школьніцтва змогуць вырашацца толькі ў нас, а не далёка ў міністэрствах.

А. Лабановіч

Пра Беласточчыну і пра нас

Штотыднёвік грамадзянскай міліцыі «W Służbie Narodu» увесь свой нумар ад 23 сакавіка прысвяціў Беласточчыне. Знаходзім тут, між іншым, інтэрв'ю са старшынёю Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку Стэфанам Жміўкам, артыкулы аб многіх выдатных міліцыянерах — у тым ліку і беларусах. Нумар змяшчае таксама фотарэпартаж з вёскі Арэшкава ў Гайнаўскім павеце. Расказваючы аб беларускім друку, міліцыйны штотыднёвік піша, між іншым, аб «Ніве».

«На старонках беларускага штотыднёвіка «Ніва» Грамадзянская міліцыя з'яўляецца частым госцем... У мінулым годзе паявіўся цікавы артыкул аб былым працаўніку службы бяспекі, зараз заслужаным пенсіянеры — Фёдару Савіцкім. Дзяліўся ён сваімі ўспамінамі з часоў барацьбы з рэакцыйным падполлем, а асабліва з бандамі «Лупашкі» і «Бурага». Сёння тав. Фёдар Савіцкі, між іншым, вельмі актыўна дзейнічае ў радах ЗБоВіД-у». (п)

Абавязаліся — выканалі

ДЗЯРЖАЎНЫ ФОНД ЗЯМЛІ

Загаспадараванне ляжаўшых аблогамі грунтаў Дзяржаўнага фонду зямлі — гэта амаль патрыятычны абавязак сялян. Ведаюць аб тым добра сяляне з грамады Каралёў Мост. Згодна з прынцыпам, што ніводзін гектар зямлі не можа застацца нявыкарыстаным, у рамках перадз'ездаўскіх абавязацельстваў пастанавілі яны загаспадараваць знаходзячыеся ў пасобных вёсках незагаспадараваныя грунты Дзяржаўнага фонду зямлі. У вёсках Даўнева, Пераходы і Слічанка сяляне поўнасцю вывязаліся са сваіх абавязацельстваў засяваючы грунты пераважна травою. (п)

НЕШЧАСЛІВЫЯ ВЫПАДКІ СЯРОД ВУЧНЯЎ

Вельмі хутка павялічваецца колькасць нешчаслівых выпадкаў сярод школьнай моладзі. У гэтых адносінах Беластоцкае ваяводства займае адно з першых месц у краіне. Сярэдні лік няшчасных выпадкаў сярод вучняў на Беласточчыне ўдвая большы ад сярэдняга ў Польшчы.

Гэтым дзіўным нашым «першым» месцам зацікавіліся спецыялісты. Аказалася, што адной з галоўных прычын росту нешчаслівых выпадкаў трэба лічыць... развіццё спорту ў школах. Дакладней кажучы, прымітывізм умоў, у якіх адбываецца гэтае развіццё. А яшчэ дакладней кажучы, пагоня за чэмпіёнскімі вынікамі нягледзячы на адсутнасць добрых умоў, тэхнічнай базы і т.п. (ся)

На Гайнаўшчыне

МЕРАПРЫЕМСТВЫ 25-ГОДДЗЯ

Вельмі ўрачыста Гайнаўшчына адзначыць 25 год народнай улады ў Польшчы. У гэтым годзе адбудзецца шмат мерапрыемстваў і ўрачыстасцей, якія дазволяць на падсумаванне вялікага юбілею. Кароценька ахарактарызуем важнейшыя з іх.

28 мая, на заканчэнне святкавання Дні асветы, кніжкі і прэсы, прадбачваецца ўрачысты паход школьнай моладзі вуліцамі Гайнаўкі, а пасля пахода адбудзецца агляд аматарскіх калектываў. **29 чэрвеня** будзе арганізаваны «людовы фестын» у Нараўцы або ў Рыбаках, дзе таксама плануецца агляд мастацкіх калектываў. Агляд адбудзецца пад патранатам Павятовай камісіі прафсаюзаў і аддзела БГКТ. Упершыню, **2 верасня**, у Гайнаўцы адбудуцца павятовыя дажынкі. Павятовае свята плёну будзе спалучана з выстаўкамі дасягненняў сельскай гаспадаркі і яе будучыняй у павеце.

У кастрычніку выпадае 25 гадавіна міліцыі, і таму ўрачыстасці будуць адбывацца пад лозунгам «25 год МО і Службы бяспекі ў службе народа». У гэтым жа месяцы Павятовая камэнда МО у Гайнаўцы атрымае сцяг, якога фундатарамі з'яўляецца моладзь з арганізацый: ЗМС, ЗМВ і ЗІП. Ініцыятыву гэтую падала моладзь з лясного тэхнікума ў Белавежы. Адначасова пастаноўлена, што не будзе ніякіх грашовых складчын з боку моладзі. Патрэбныя грошы будуць яны зарабляць працаю. Многа рук да працы трэба пры лесанасаджэнні. Вучні лясного тэхнікума будуць інструктарамі, іншая моладзь будзе тут працаваць, а зароблены грошы пераказа на фонд ахвяравання сцяга.

Прадбачваецца таксама многа масавых спартыўных і турыстычных мерапрыемстваў. **31 мая і 1 чэрвеня** адбудуцца спартыўныя спаборніцтвы ў розных відах спорту школьнай моладзі. Мерапрыемства, якое будзе адбывацца пад лозунгам «Моладзь будаўнічыя Народнай Польшчы і будучыняй народа», адбудзецца на стадыёне ГКС «Пушча». **17 ліпеня** ПККФіТ арганізуе велагонку шляхам маршу Савецкай Арміі. ПККФіТ, ЗБоВіД і ЛОК **19 і 20 ліпеня** сарганізуюць шмат спартыўных мерапрыемстваў. І так, адбудуцца спаборніцтвы па валейболу на кубак Белавежскай пушчы, стралковыя спаборніцтвы і гонкі на матацыклах па Белавежскай пушчы шляхам партызанскіх баёў. У месяцы снежні мерапрыемствы будуць праводзіцца пад лозунгам «Уваходзім у новае 25-годдзе ПНР». М. інш. **14 снежня** прадбачваецца арганізаваць згадуй-згадулю пад вышэй указаным лозунгам. АК

і, урэшце, опера «Сялянка». «Сялянка» мела на сцэнах Беларусі вялікі поспех. Пасля прэм'еры ў Мінску яна ўбачыла свет рампы ў Бабруйску, Віцебску і нават у глыбока правінцыяльным Нясвіжы.

Трэба адзначыць, што ў оперы «Сялянка» Манюшка шырока выкарыстаў беларускія народныя мелодыі і танцавальныя матывы, добра вядомыя яму яшчэ з дзіцячых гадоў.

Беларуская народная мелодыя чырвонай ніткай прайшла праз шматлікія творы Манюшкі. Менавіта гэтым і тлумачыцца вялікая папулярнасць твораў Манюшкі на Беларусі, на Чорнай Русі і ў цэнтральнай Расіі.

Цікавыя апублікаваныя ў 1896 годзе ўспаміны Адама Плуга аб яго мінскіх сустрэчах з Манюшкам. Плуг быў сведкаю і ўдзельнікам своеасаблівага частавання Манюшкі на ўрачыстым прыёме арганізаваным у доме Марцінкевіча. Манюшку былі паднесены кветкі, а яго выступленні моцна апладзіраваліся пераходзячы ў авацыі. Ён выканаў некалькі толькі што напісаных арый з оперы «Галька».

Дружба двух прыяцеляў не аслабела і тады, калі Манюшка знаходзіўся ў зеніце сваёй славы. Манюшка часта наведваў у Мінску свайго выпрабаванага сябра.

Пад уплывам гутарак з Марцінкевічам у Манюшкі нарадзілася думка напісання оперы «Галька». Тэматыка «Галькі» была навеяна трагічнай смерцю адной беларускай дзяўчыны пакахаўшай пана. Манюшка перанёс дзею ў іншую ваколіцу, але захаваў, як на гэта ўказваюць даследчыкі яго творчасці, своеасаблівую чароўнасць беларускай сялянскай мелодыі.

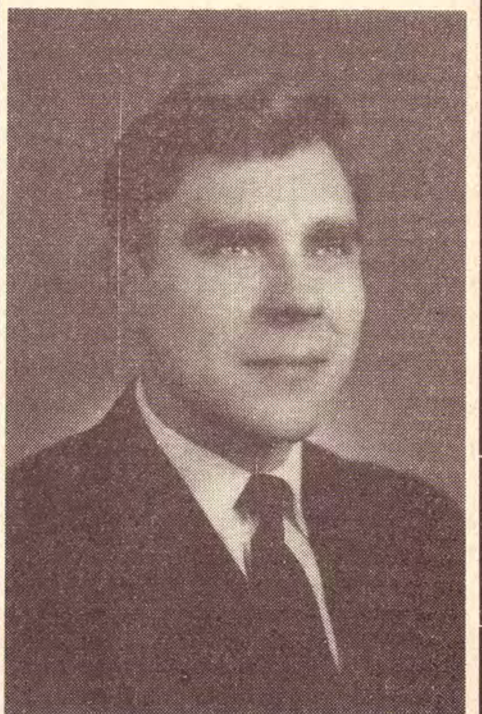
І не дзіўна таму, што першыя пастаноўкі «Галькі» адбыліся (калі не лічыць Вільні, дзе пастанова жыў Манюшка), іменна ў Гродне і ў Мінску; абодва спектаклі былі сустрэты з захапленнем і друк даў аб іх хвалебныя рэцэнзіі. Поспех мінскіх і гродзенскіх пастановак як бы дацам бы быў пачаткам для рашучага выступлення Манюшкі на оперныя сцэны Пецярбурга і Масквы.

Гісторык Уладзімір Гарбачэўскі ў сваіх успамінах аб Мінску тых гадоў піша, гаворачы аб Манюшку, што кампазітар быў сапраўдным дэмакратам. Кампазітару ўласціва была глыбокая чалавечнасць і інтымнасць. Іменна гэтыя рысы яго характару, як пакузвае Уладзімір Гарбачэўскі, дапамаглі Манюшку убачыць ва ўсёй шырыні трагічную долю беларускага і польскага сялянства.

Панцеляймон Юр'еў

ЛЮДЗІ БГКТ

АЛЯКСЕЙ ХАРКЕВІЧ

Жаданне вучыцца Аляксею Харкевічу дапамагала перамагаць усе цяжкасці. А іх хапала. Пасля вайны не было столькі школ і столькі настаўнікаў, колькі іх ёсць зараз. У старэйшых класы пачатковай школы хадзіў ён у Старое Ляўкова і Нараўку, якая знаходзіцца ад яго роднай вёскі Ляшукоў у адлегласці 12 км. У 1948—1953 гадах даязджае ў беларускі агульнаадукацыйны ліцэй у Гайнаўцы. Закончыўшы яго, працуе ў сваёй вёсцы настаўнікам і адначасова вучыцца — бо ж патрэбная ў гэтай прафесіі педагагічная кваліфікацыя. Пасля Аляксей Харкевіч канчае настаўніцкую студыю ў Рацібажу ў Апольскім ваяводстве. Гады настаўніцкай працы ў Ляшуках былі даволі бурнымі, вельмі змястоўнымі для вёскі. Ён і Аляксандр Харкевіч — кіраўнік школы, штодзённа жылі ўсімі хвалюючымі справамі вёскі, былі ініцыятарамі многіх пачынанняў. Да іх належыць будова, пры дапамозе грамадскага чыну, школы, дарог, брукі ў вёсцы, злеўні малака, крамы. Аляксей і Аляксандр Харкевічы дапамагаюць у працы такім маладзёжным арганізацыям, як ЗМВ-у і ЛьЗС. А ў вёсцы ад 1956 года існуе тут гурток Беларускага таварыства. Настаўнікі школы разам з моладдзю рыхтуюць беларускія п'есы, выступаюць з імі ў Ляшуках, суседніх вёсках, на павятовым і ваяводскім аглядах, на ўрачыстасцях сваёй ваколіцы і фестынах. Дзякуючы дапамозе настаўнікаў Аляксея і Аляксандра Харкевічаў у Ляшуках добра развіваецца культурна-асветная праца. Моладзь, закончыўшы пачатковую школу, далей прыходзіла сюды, далей працавала са сваімі выхавацелямі.

Ад верасня 1968 года Аляксею Харкевічу асветныя ўлады даручаюць адказную пасаду, а менавіта — ўзначаліць павятовае праўленне гарцэрскай арганізацыі. З'яўляецца ён камендантам гуфца. Гарцэрства Гайнаўшчыны налічвае 69 зуховых дружын, 61 гарцэрскую дружыну і 7 старшагарцэрскіх дружын. Выхаваўчай работы хапае. Заўсёды тут няма часу — таму што абавязкаў многа. А гэты юбілейны год нашай дзяржавы — 25-годдзе Народнай Польшчы — вельмі шырока адзначаецца многімі гарцэрскімі мерапрыемствамі.

Аляксей Харкевіч таксама як і ў сваёй вёсцы Ляшуках, так і цяпер адносіцца да асноўнага актыву Беларускага таварыства. 20-га красавіка выбраны ён у праўленне Гайнаўскага аддзела, а таксама выбраны дэлегатам на з'езд БГКТ. Апошнім часам грамадскасць Гайнаўшчыны высунула яго кандыдатуру на радната Павятовай рады нарадовай.

М. Хмялеўскі

У СНАХ ШТОСЬЦІ ЁСЦЬ

Штосьці аднак ёсць у «разгадванні» сноў... Сцвярджэнне з «Егіпецкага сонніка», што бачаны ў сне сонечны лес — гэта надыход кахання, а купанне ў халоднай вадзе — гэта надыход хваробы, не такое ўжо беспадстаўнае.

Здаецца, што чалавек сніць абы-што: вайну і бойку, пажар і пакалечанне розных частак свайго цела. Вось іменна пакалечанне. Калі камусьці прысніцца, што яму баліць жывот, а сон па свайму сэнсу часта паўтараецца, гэта амаль пэўны прызнак, што са страўнікам чалавека не ўсё ў парадку. Так сцвярджае доктар В. Касаткін у сваёй кніжцы «Тэорыя сноў», якая нядаўна выйшла з друку ў Савецкім Саюзе.

Д-ра Касаткіна зацікавілі даследванні, якія рабіў яшчэ ў трыццатыя гады вядомы ў Савецкім Саюзе д-р Аствацатураў, які сказаў: «Ужо вядома, што цяжкія сны з элементамі страху смерці, якія канчаюцца раптоўным прабуджэннем з рэшткамі беспадстаўнай боязі смерці, — гэта першы сімптом хваробы сэрца. Прычым, сімптом у перыяд, калі пацыент яшчэ нічога не адчувае, калі не праяўляюцца ніякія яшчэ прызнакі хваробы».

Касаткін пашырае сцвярджэнні свайго старшага калегі так: сны аб падзенні ў бездань, аб цяжкім узыходзе пад гару, адным словам, непрыемныя кашмарныя сны — гэта сімптом, які высылае нервовая сістэма чалавека, каб звярнуць яго ўвагу на надыход небяспекі. Нервовая сістэма выклікае ў кары галаўнога мозгу такія сцэны і сітуацыі, якія з'яўляюцца незвычайнымі, дзіўнымі, інакш бы чалавек не звярнуў на іх увагі. Гэтыя сігналы з'яўляюцца першымі памочнікамі лекара ва ўстанаўленні дыягнозу.

Напрыклад, чалавеку сніцца, што ён купаецца, ныраe, хоча выплыць, але не можа. Душыцца... Або спускаецца ў вузкую пячору, адбіваецца аб яе сцэнкі, цяжка дыхае, пачынае душыцца... Або яшчэ інакш: чалавек мае на сабе цеснае адзенне, яно не дае яму свабодна дыхаць, сціскае грудную клетку. Чалавек пачынае душыцца... Паводле выказванняў д-ра Касаткіна, такія сны — гэта пэўны прызнак, што ў пацыента развіваецца запаленне лёгкіх або бранхіт, а найчасцей — сухоты. «Тэорыю сноў» д-р Касаткін напісаў на падставе аналізу чатырох тысяч сноў, расказаных яму пацыентамі. У кніжцы ён падае прыклад пацыенткі, якая скарджылася, што ёй амаль штоноч сніцца той самы сон: яна або нехта з яе блізкіх есць сырую або папсаваную рыбу. Пасля дакладнага даследвання аказалася, што хворая мае язву на страўніку. Аналізуючы іншыя сны такога тыпу, д-р Касаткін дайшоў да вываду, што сны аб розных ежы, асабліва аб папсаванай: мясе, рыбе, сырой бульбе і г.д. — вельмі часта гавораць аб хваробе страўніка.

Вядома, сон не з'яўляецца з'явай, якую лёгка можна вытлумачыць, асабліва калі лекар хоча яго выкарыстаць для ўстанаўлення дыягнозу. Бо сон з'яўляецца таксама выразам розных псіхічных настрояў чалавека, як, напр., няўдачы ў працы, розных сямейных «бур», нават незадаволенасць сабою. Сігнал хваробы лекар павінен аддзяліць ад наступаючай у сне простай рэакцыі на знешнія імпульсы: святло, холад, неправетраны пакой і інш. Амаль пэўным прызнакам у такіх адрозненнях з'яўляецца тое, што сігналы хваробы паўтараюцца ў некалькіх снах.

Як гаворыць Касаткін, сны могуць «прадказваць» некаторыя хваробы за месяц і нават за год да праяўлення больш класічных яе праяў. Вось прыклады:

язва страўніка — 4 тыдні да праяўлення хваробы,
неўроз — два, тры месяцы,
гіпертанія — тры месяцы,
сухоты — тры, чатыры месяцы,
гуз на мозгу — нават да двух гадоў.

Больш таго, калі раней вам снілася шмат, а цяпер «нічога не сніцца», дык гэта таксама можа сведчыць аб аслабленні нервовых працэсаў, аб нарушэнні ў псіхічнай актыўнасці. А так здараецца часта, калі цісненне ў чэрапе пачынае ўзрастаць, што з'яўляецца сімптомам сур'ёзнай хваробы.

Такім чынам, калі вам сняцца часта кашмарныя сны або зусім нічога не сніцца, лепей не заглядаць у «Егіпецкі соннік», а пайсці да лекара. (я)

БЕЛАРУСКАЯ МОДА

Палярына для вуліцы.
Фота: В. Казлова.

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

ДЭЛЬФІН СЯРОД ДЗЯЦЕЙ

На адным з пляжаў горада Мельбурна адбыўся цікавы выпадак. У чарадзе дзяцей, што валтузілася ў вадзе, раптам з'явіўся дэльфін і, відаць, не без задавальнення далучыўся да шумнай кампаніі. На працягу некалькіх гадзін прышэлец з акіяна гуляў з дзецьмі ля берага і ахвотна дазваляў храбрацам пакатацца на сабе. Хлопчыкі чапляліся за спінны плаўнік, і жывёліна асцярожна, не адыходзячы на глыбіню, плавала ўздоўж берага. Толькі пад вечар дэльфін, які атрымаў тут жа імя «Фліпер», паплыў у акіян. Відавочцы на пляжы не без суму праводзілі гэту дзівосную жывёліну, спадзеючыся, што магчыма яна зноў вернецца да берага.

БЕЛАРУСКАЯ КУХНЯ

БОРШЧ БЕЛАРУСКІ

З мяса і касцей ад вяндліны зварыце булён.

Моркву, пятрушку і рэпчатую цыбулю спасеруйце, дадайце тамат-пюрэ і працятвайце пасераваць яшчэ 10 мінут.

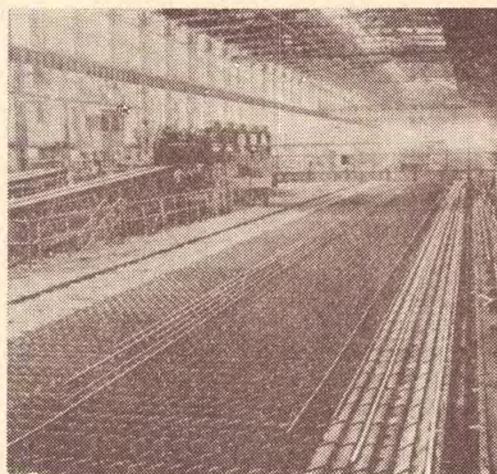
У булён пакладзіце бульбу, нарэзаную кубікамі, і давядзіце да кіпення. Дадайце нашаткаваныя саломкай буракі (іх трэба зварыць у лушпаях), пасераваныя муку і карэнні варыце 10—15 мінут. Боршч запраўце цукрам і воцатам.

Падаюць з мясам, сасіскамі і смятанай.

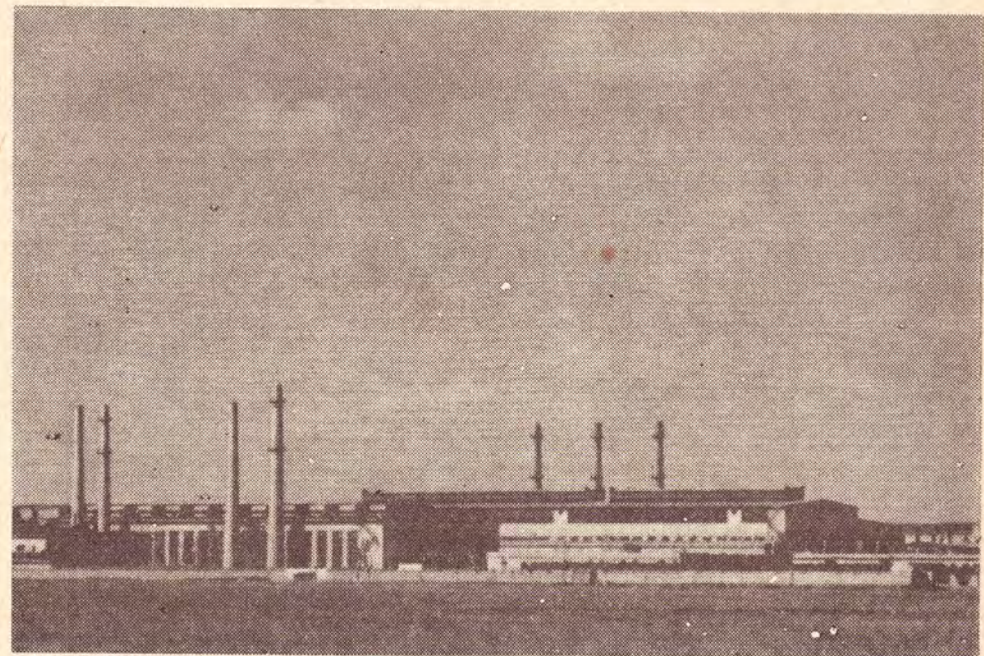
На 100 г касцей ад вяндліны 100 г. язавічыны, 2 сасіскі, 1 бурак, 4 бульбіны, 1 морквіна, пятрушка, 2 цыбуліны, 1 ст. лыжка тамату-пюрэ, сала свіное, мука пшанічная, цукар, воцат 6-працэнтны.

А так выглядае адзін з цэхаў гэтага завода.

Змяняецца прыстaлічны пейзаж. Яшчэ не так даўно было тут поле. Цяпер металургічны завод «Варшава». Наша сталіца cталася прамысловым цэнтрам.

24 красавіка разэйшліся мы з Янкоўскім і яго людзьмі. Ночцу з 23 на 24 красавіка быў ён ужо ў атрадзе Дзяржынскага. 25 красавіка з Ружанскай пушчы прыйшло папаўненне. Разам з імі прыйшло восем груп спецыяльнага прызначэння. Пяць з іх мелі заданне перайсці Буг і ісці далей на захад, тры групы мелі застацца на месцы і дзейнічаць на Беласточчыне. Групы, якія мелі ісці за Буг, 28 красавіка прыбылі ў атрад Пархоменкі. Мы далі ім праваднікоў. У раёне Граннага пераправіліся яны на заходні бераг ракі.

Прыйшоў май. Назбіралася ў мяне шмат вартасных інфармацый, атрыманых з Беластока, Чаромухі, Бельска. Між іншым, былі ў мяне матэрыялы аб пабудове нямецкай лініі абароны на ўсход ад Беластока, аб падрыхтоўцы вялікіх запасаў амуніцыі ў чорнавескіх лясах, аб новым цэнтры нямецкай разведкі ў Беластоку, які дзейнічаў пад шыльдай «Архіўнае бюро». Гэтыя весткі былі, на маю думку, вельмі важныя, і таму вырашыў я неадкладна перадаць іх капітану Хмялецкаму, які быў пры штабе брыгады. З увагі на важнасць дакументаў, пастанавіў я паслаць у пушчу групу партызан. Павёў яе камандзір атрада Смірноў. Атрад Пархоменкі ўзначаліў часова Алесь Мусько, наш галоўны сувязны, які ў тым часе, з увагі на небяспеку, пакінуў з жонкай свой хутар і застаўся да вызвалення ў атрадзе.

Вясна вызваліла партызан ад нявыгадных зімовых лахманаў, вільгаці, катараў і цынгі. Людзі распаслі крылы. Партызанскія атрады імя Пархоменкі і Жукава праводзілі розныя баявыя аперацыі: знішчалі тэлефонныя лініі, палілі драўляныя масты (сталёвых не маглі ўкусіць — не мелі такой колькасці ўзрыўчаткі), распаўсюджвалі лістоўкі.

Смірноў, які пайшоў у пушчу на пачатку мая, доўга не вяртаўся. Гэта мяне вельмі непакоіла. Я не ведаў, што з ім здарылася. Вярнуўся толькі пад канец мая. З ім прыйшоў і мой камандзір капітан Хмялецкі (Дзмітры Іванавіч) з радыётэлеграфістам Уладзімірам Шытавым. Сардэчна прывіталіся.

— Ну бяры цяпер усё на сябе, Дзмітры Іванавіч, — сказаў я.

24 чэрвеня 1944 года пачулі мы паведамленне маскоўскага радыё аб летнім наступленні Савецкай Арміі. Пайшлі ў рух войскі I прыбалтыйскага фронту, III беларускага, II беларускага, I беларускага.

Удача беларускай аперацыі мела рашаючае значэнне для вызвалення паўночна-ўсходніх земляў Польшчы. Для Беласточчыны асаблівае значэнне мелі летнія дзеянні беларускіх франтоў.

На пачатку ліпеня, калі ішлі заўзятыя баі ў раёне Гродна і Ваўкавыска, у штабе брыгады Янкоўскага былі атрыманы разведвальныя даныя, сабраныя партызанскімі атрадамі і спецыяльнымі групамі, якія адносіліся да тэрыторыі на захад ад Белавежы, па Буг і Бебжу. Са спецыяльным пакетам пайшла на ўсход група партызанскіх разведчыкаў, якую павёў мясцовы партызан з Дубін Рыгор Саевіч. Саевіч прабіўся праз лінію фронту ў раёне Ваўкавыска і перадаў пакет камандаванню II беларускага фронту. Такім чынам камандаванне гэтага фронту атрымала каштоўныя інфармацыі аб нямецкіх умацаваннях, гарнізонах і іншых важных ваенных аб'ектах.

Дарогі і станцыі за спіною нямецкага фронту ўсё больш запаўняліся вайсковымі транспартамі. Ішла пяхота, артылерыя, эшалоны раненых. Рухі атрада Пархоменкі былі сур'ёзна паралізаваны. Навокал нас рабілася ўсё цясней. Усюды было поўна немцаў і наш атрад адчуваў сябе, бы маленькі, слабенькі човен сярод ўсхваляванага акіяна. Пры найменшым нашым неасцярожным кроку, немцы маглі нас раздушыць у кожную хвіліну.

У палове ліпеня з-за лініі фронту, згодна з рашэннем Мацвеева (наша цэнтр.), быў перакінуты парашутыст малодшы лейтэнант Еўсіцінаў. Ён атрымаў заданне дастацца да групы Дальняя і перадаць Хмялецкаму новыя важныя заданні. Меў ён таксама з сабою запасныя лямпы да радыёстанцыі. З Белавежскай пушчы Еўсіцінаў адправіўся да нас з дзесяціасабовай групай разведчыкаў Янкоўскага. Узначальваў яе камандзір узвода Рыгор Куўшынаў і начальнік разведкі Валянцін Бандарэнка. У вёсцы Лёхы, гміны Орля, Бельскага павета, разведчыкі напароліся на калону немцаў. Схаваўшыся ў клуні, акружаныя з усіх бакоў, разведчыкі вялі бой па-геройску. Забілі каля 30 гітлераўцаў. У часе бою надышла калона нямецкіх танкаў. Танкі накіравалі артылерыйскі агонь на клуню.

Клуня загарэлася. Уся партызанская група загінула. Малодшы лейтэнант Еўсіцінаў не дайшоў да нас, не перадаў нам новых заданняў, паводле якіх група Дальняя павінна была пакінуць Бельскі павет і ісці далей на захад, за Буг, і далей дзейнічаць на тылах ворага.

Ян Анацік

ТРЫБУНА чытачоў

СПУЛДЗЕЛЬЧЫ БАНК

Спулдзельчы банк у Бельску Падляшскім знаходзіцца ў прыгожым, новага тыпу, будынку. А яшчэ зусім нядаўна знаходзіўся ён аж у 6-ці месцах. Цяжкія тады былі ўмовы працы. Не было пачакальні для наведвальнікаў. У цесных пакоях па трох працаўнікоў сядзела пры адным стале. Зараз банк мае 5 залаў з вялікай пачакальняй. Раўнамерна з будовай памяшкання на банк і ростам колькасці працаўнікоў, расла колькасць членаў банка, раслі абароты. З паслуг гэтай карыснай пляцоўкі карыстае штораз больш гаспадароў. Зараз банк сваёй дзейнасцю ахоплівае 6 грамадскіх радаў нарадовых і горад Бельск. З'яўляецца адным з найбольшых банкаў у ваяводстве, да якога належыць 5198 гаспадароў, а лік членаў — 2530.

У параўнанні да 1967 года ў мінулым годзе абароты ўзраслі на 180 мільёнаў зл. Сяляне атрымалі 13 мільёнаў пазык, а ўлажылі на кніжкі СОП блізка 14 мільёнаў зл. Сяляне ў большасці карысталі з пазык на кантрактацыю, на пакупку будаўляных матэрыялаў, а таксама на механізацыю сельскай гаспадаркі. Праз банк штодзённа праходзіць каля 200 наведвальнікаў, якія хваляць добрую і хуткую абслугу.

Банк цесна супрацоўнічае з гурткамі вясковых гаспадынь у Завадах, Рэпніках і Вялікіх Скрынках, дзе арганізуе цікавыя курсы, дзяцінцы, а таксама непасрэдна фінансуе гурткі вясковых гаспадынь у Гацьках, Катлах, Райску і Грусках ва ўсіх іх пачынаннях.

В. Фалькоўскі
Бельск Падляшскі

ВУЧНІ І НАСТАЎНІКІ

У пачатковай школе ў Нарве (Гайнаўскі павет) вучні V—VII класаў актыўна перапісваюцца з савецкімі школьнікамі з Валгаграда, Ленінграда і Мінска. Гуртком таварыства Польска-савецкай дружбы (ТППР) кіруе настаўніца беларускай і рускай мовы Ала Якубоўская. Нараўскія школьнікі выменьваюць з сябрамі з СССР паштовыя маркі, паштоўкі. Пішуць аб сваіх справах, гульнях, занятках, экскурсіях.

* ✲ *

Вучні сабралі тут больш 100 кілаграмаў макулатуры і зробленыя грошы пераслалі на пабудову помніка Цэнтра здароўя дзіцяці і на сшыткі для школьнікаў з В'етнама. Кіраўнік школы Ян Іванюк вядзе пры школе фатаграфічны гурток. Школьнікі маюць школьныя і свае ўласныя фотаапараты і павелічальнік.

У школе даволі рэнтоўна працуе вучнёўская спулдзельня. Прадаюцца тут спажывецкія і пісьмовыя артыкулы. У 1968 годзе спулдзельня мела 30 тыс. зл. утаргу і заняла першае месца ў павеце. За гэта атрымала 1000 зл. узнагароды. Трэба дадаць, што ГС у Нарве добра забяспечвае спулдзельню таварамі, а ПЗГС у Гайнаўцы прызначыў ёй патрэбную шафу.

* ✲ *

У нараўскай школе вучні ашчадныя. На кніжках СКО маюць яны да 40 тысяч злотых. Найбольш мае III клас, які сабраў 6 тысяч злотых. На школьным калідоры часта зменьваюцца газеткі з паказчыкамі месц, якія займаюць класы па ашчаднасці. СКО апякуецца кіраўнік школы. Класы змагаюцца за першынство па ашчаднасці.

Вясною вучні возьмуць удзел пры пасадцы лесу. За зробленыя пры ёй грошы, а таксама за грошы сабраныя на кніжку СКО паедуць на некалькідзённую краязнаўчую экскурсію.

Янцал
Нарва

ВІНО, ВІНО, ВІНО

У Кназазах пры канцы вёскі ў прыватным будынку знаходзіцца крама. Што праўда, крама невялікая. Прадаўшчыком гэтай крамы з'яўляецца Ян Анджэюк. У гэтай краме заўсёды ёсць піва і віно.

Кназазоўскія хлопцы і мужчыны толькі тым і займаюцца. Яны сваім п'янствам б'юць рэкорды. Калі не зойдзеш вечарам у краму, дык кожны раз можна іх спаткаць з бутэлькамі ў руках. А летам яны кожны вечар збіраюцца за гэтым будынкам на траве і папіваюць віно. Часам спяць там аж да раніцы.

Л. В.
Храбалы

ЦІ МОЛАДЗІ З ЛАСІНКІ НЕПАТРЭБНЫ КЛУБ?

У даволі выгадным памяшканні знаходзіцца клуб «Руху» ў вёсцы Ласінка (Гайнаўскі павет). Шкада, што моладзь усё адкладае тэрмін пачатку працы ў клубе. Вось хаця б драмгурток, які перастаў працаваць восенню мінулага года. Праз зіму не было каму сарганізаваць сходу і пачаць працу ў гуртку. У клубе адбываюцца праўда сходы, але атульнаграмадскія, на якіх жыхары вёскі дыскутуюць на сельскагаспадарчыя тэмы, слухаюць парад агранома ці заатэхніка, вучацца правілаў вулічнага руху і г.д. Школа арганізуе тут акадэміі, ёлку і іншыя культурныя мерапрыемствы. Паколькі клуб знаходзіцца ў стражацкай рамізе, члены пажарнай каманды праводзяць свае сходы. У клубе ёсць адна фотагазетка. Толькі моладзь у клубе нічога не арганізуе.

Янка Цялушэцкі
Гайнаўка

ПАВЯТОВЫ З'ЕЗД

11 красавіка адбыўся ў Сямяцічах VI павятовы з'езд таварыства Польска-савецкай дружбы. З'езд адкрыў старшыня павятовага аддзела ТППР магістр Леткі. Старшынёй з'езда аднагалосна быў выбраны магістр Валерыян Ярось. Пасля прыняцця парадку дня сакратар Ваяводскага праўлення ТППР Зофія Трыбульская, якая брала ўдзел у з'ездзе, адзначыла трох выдатных дзеячоў таварыства Польска-савецкай дружбы залатымі адзнакамі ТППР. Адзнакі атрымалі: сакратар прапаганды КП ПАРП таварыш Вацлаў Майсюшка, старшыня праўлення аддзела БГКТ у Мілейчыцах, кіраўнік школы з Вілінава, Анатоль Мартыновіч і інструктар Галоўнага праўлення БГКТ на Сямяціцкі павет Міхась Вішанка. Даклад аб працы ТППР прачытаў старшыня Леткі. Затым адбылася дыскусія, у якой узяло ўдзел 14 асоб. Усе дыскутанты гаварылі аб працы Таварыства, аб дружбе паміж польскім і савецкім народамі.

А. М.
Сямяцічы

Дарагое Сэрцайка!

Мне 20 год. Нядаўна пазнаёмілася я з хлопцам з суседняй вёскі. Янэк (так называецца мой хлапец) пару разоў быў у мяне ў хаце, разам хадзілі мы на забаву. Апошнім разам Янэк сказаў мне і бацькам маім, што хоча жаніцца са мною. Я вельмі ўзрадавалася. Ад гэтай пары ён пачаў усё часцей прыязджаць да мяне. Нядаўна мне сказалі, што Янэк мае дзіцё з дзяўчынай з яго вёскі. Не ажаніўся з ёю, бо чамусьці не паладзіліся бацькі паміж сабою. Яны іх развялі. Дзяўчына гэта сказала, што падасць Янка ў суд на аліменты. Але мне Янэк падабаецца і я на гэта не зважаю. Але вось што здарылася ў апошнюю нядзелю. Угаварыліся мы з Янкам сустрэцца ў адной мясцовасці. Я паехала, але Янэк не прыехаў. І ад гэтай пары не даў знаку аб сабе. Баюся, што мо пагадзіўся са сваёй дзяўчынай. Што рабіць, ці паехаць у вёску да Янка, ці напісаць да яго? Чакаю адказу.

Аня з Сакольшчыны

Дарагая Аня! Не раю табе чакаць на Янка, тым больш, што ён мае вялікі абавязак у адносінах да іншай дзяўчыны. Тое, што бацькі іх развялі, можа аказацца фікцыяй, а ў сапраўднасці Янэк можа вярнуцца да яе і павінен так паступіць. Таму не раю табе яго ні шукаць, ні пісаць да яго. Проста трэба парваць з ім усе сувязі. Ты яшчэ вельмі маладая і знойдзеш сабе хлопца, які будзе вольным, тады нічога не стане вам на перашкодзе да вашага супольнага шчасця.

Сэрцайка

ЯК ПРАЦУЕ АГРАНОМ ГЕРМАНЮК

У ГРН Трасцянка, Гайнаўскага павета, з'яўляецца аграномам Уладзімір Германюк. Як прыйшоў сюды, усім здавалася, што будзе добра працаваць бо і сам паходзіць родам з суседняй вёскі Белкі. Але людзі вельмі моцна ў ім памыліліся. Цяпер аграном Уладзімір Германюк стаў вялікім панам. На вясковым сходзе ў вёсцы Белкі мне прыйшлося даведацца, што восенню мінулага года былі прызнаны мінеральныя ўгнаенні на даследчыя палеткі, а ён раздаў іх сваім сваякам. А ў вёсцы Белкі ёсць такія гаспадары, якія вядуць даследчыя палеткі са збожжам шведскім «Янчэс 2», то імі аграном не зацікавіўся, а яны плацілі па 10 зл. за кілаграм жыта, каб правесці доследы на бялоцкай зямлі.

Вясною гэтага года прыйшоў план раздзелу аўса для гаспадароў ГРН Трасцянка і трэба было даць авёс тым гаспадарам, якія не маюць свайго аўса, каб засеяць поле.

Тут зноў аграном падзяліў авёс паміж сябе і сваіх суседзяў.

Калі на вясковым сходзе ў Белках мы запыталі аграноma, чаму ён так падзяліў авёс, аграном Уладзімір Германюк адказаў: «Гэта ў маёй моцы і што захачу, тое зраблю, а вам малое дзела да гэтага».

У снежні мінулага года ў вёсцы Белкі быў арганізаваны калектыў сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Яго арганізаваў Мікола Лук'янюк. Павятовае праўленне сельскагаспадарчых гурткоў у Гайнаўцы паклікала аграномa Уладзіміра Германюка і паверыла апеку над гэтым калектывам. Вядома, аграном згадзіўся, бо гэта ж платная работа і ад аднае асобы плацяць 100 зл у год. Уладзімір Германюк падпісаў умову на 20 асоб, але што з таго, калі аграном не зрабіў ніводнага сходу, а толькі чакае, каб хутчэй пабраць грошы. Варта, каб аграномам з ГРН у Трасцянцы зацікавіліся павятовыя ўлады і пакаралі за яго паступкі.

Шпілька

ЗАБАБОНЫ

Нягледзячы на тое, што Гайнаўшчына за народнай Польшчы зрабіла велізарны крок наперад ва ўсіх галінах, у тым ліку і ў развіцці асветы і культуры, аднак да гэтага часу на многіх вёсках пакутуюць страшэнныя забабоны. А вось адзін з іх: многія вераць у тое, што ў няшчасці і хваробах памагаюць шаптухі. Але яшчэ лепш ад шаптух памагае кабета, якая зацяжарыла першы раз. Яна нават паломы касцей выцягае. І так, калі наступіць палом рукі або нагі, шукаюць некаторыя людзі маладой жанчыны, якая ўпершыню зацяжарыла. Гэтая кабета мусіць пацягнуць руку або нагу тры разы і пасля гэтага перастае балець і правільна зрастаецца косць. А калі цяжарная кабета таксама зломіць руку або нагу, яна таксама шукае жанчыны цяжарнай першым дзіцём.

І нягледзячы на тое, што многія ад гэтых забабонаў моцна пацярпелі, бо маюць дрэнна зросшыеся косці, аднак гэты забабон яшчэ даволі жывучы на Гайнаўшчыне.

М. Я.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Złodziej brzoskwiń" (bułg.), 6—7. „Czarny mustang" (USA, 8—9. „Wilcze echa" (polski), 10—11.

Дубіны

„Hrabina Cosel" (polski), „Otello z prowincji" (węgierski), 10—11.

Нараўка

„Rondo" (jugosł.), „Trzy topole" (radz.), 7—11.

Нарва

„Panowie z kompleksami" (włoski), „Paryż-Warszawa bez wizy" (polski), 7—11.

Чыжы

„Jak się pozbyć Helenki" (czeski), „Miałem 19 lat" (NRD), 7—11.

Дубічы Царкоўныя

„Między linami ringu" (USA), „Żywot Mateusza" (polski), 7-11.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Ubranie prawie nowe" (radz.), „Wehikuł czasu" (USA), 7—11.

Орля

„Berlin" (radz.), „Romanca na trąbkę" (czeski), 7—11.

Райск

„Żenia, Żenieczka, katiusza" (radz.), „Za naszą i waszą wolność" (polski), 7—11.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Czarny mustang" (USA), „Morderca na zawołanie" (NRD), 6—9.

Міхалова

„Język zwierząt" (radz.), 6—7. „Cena strachu" (franc.), 8—9. „Kozacy" (radz.), 10—11.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Zwierzęta" (franc.), 6—7. „Szesnasta wiosna" (radz.), 8-9. „Kochać jak Romeo" (jugosł.), 10—11.

Шудзялава

„Ostatni po Bogu" (polski), „Piąty jeździec Apokalipsy" (czeski), 7—11.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Trema" (USA), „Cudowna łamigłówka" (czeski), 7—11.

Новы Двор

„Intrygantki" (czeski), „Dywersanci" (jugosł.), 10—11.

Ліпск

„Zamach" (polski), „Zakazane piosenki" (polski), 7—11.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. H-1 NAKŁAD 7107

◆ІНТЭРВ'Ю◆

— Прашу прабачэння, што я вам дакучаю ў кафэ. Калі дазволіце, я задам толькі адно пытанне: як вы правялі ўчарашні вечар?

— Ах, вы ўжо ведаеце?

— Я не ведаю. Менавіта таму і пытаю.

— Не, я разумею, што вы павінны захоўваць тайну, але са мною вы можаце быць шчырым, тым больш, што я і так дагадваюся, чыя гэта работа. Вазнякоўскі ўжо паспеў пазваніць, так?

— Я не ведаю ніякага Вазнякоўскага. — Гэта — непаразуменне.

— Малады чалавек, не трэба мяне смяшыць. Вы думаеце, я не ведаю, што вы з органаў кантролю? Дык гэта відаць па вачах, па пінжаку, і наогул...

— Вы памыляецеся, я рэпарцёр. Па заданні рэдакцыі я інтэрв'юірую людзей розных прафесій і ўзростаў, задаючы ім адно і тое самае пытанне: як пан (пані) правёў (правяла) ўчарашні вечар?

— Дарагі мой, ну навошта мы абое круцім? Прызнайцеся, дык гэта Вазнякоўскі, праўда? Не, не, калі вы не маеце права гаварыць, не гаварыце.

— Ну, сапраўды, вы памыляецеся. Звычайнае газетнае інтэрв'ю на тэму «Як вы правялі ўчарашні вечар?»

— Інтэрв'ю! Таак, вы, малады чалавек, граніт.

— Калі не хочаце, можаце не адказваць.

— Што вы, калі ласка! Я нават вельмі хачу. Усё гэта лепш уладкаваць адразу. Навошта такую справу адкладваць! Ну, добра, ён бачыў мяне ў рэстаране з кліентам, гэта значыць, я хацеў сказаць, з наведвальнікам, нашай установы. Так, так, мы з адным панам вячэралі. А можа быць, гэта я запрасіў кліента на вячэру? Ці вы думаеце, што я ніколі і нікога не запрашаў на вячэру? Колькі разоў! Якое ж абвінавачанне мне можа прад'явіць Вазнякоўскі? Можа, ён бачыў у мяне ў руках канверт з грашыма? О, не! Гэтага быць не магло. Не мог ён нічога такога ўбачыць. Ён за намі ў прыбіральню не хадзіў. Дык што ж ён можа цяпер мне зрабіць? Званіць у міліцыю, у пракуратуру? Калі ласка, хай звоніць. Кожнаму дазваляецца званіць, але дзе доказы? Няма! Чаму я нервуюся? Самі бачыце, як усё склалася. Адно такое падла — і можа атруціць усё жыццё. А я змучыўся ад перажыванняў, нерваматання. Хопіць. Вось, трымайце. Вы мяне не бачылі, я вас не ведаю.

— Што гэта? Грошы? Навошта?

— Тсс... На веласіпедзік для сыночка... Тсс!...

Ежы Бараноўскі

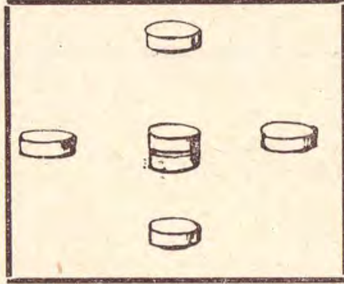
Дырэктар цырка: «Дзе ж абяцаны фокус?»

Галаваломка

Нехта ўказаў у сваім завяшчанні, што яго спадчына не будзе перададзена наследнікам да той пары, пакуль у яго памяць не будзе пасаджана чатыры дрэвы, кожнае з якіх павінна быць размешчана на аднолькавай адлегласці ад трох апошніх. Як рассадзіць гэтыя дрэвы?

✲

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

...РУСКІЯ

Вядома, што 1 мг нікатыну звужае крованосныя сасуды на 0,003 мм. Таксама вядома, што 1 г алкаголю пашырае сасуды на 0,00002 мм.

Пытанне: колькі ж трэба выпіць, каб нейтралізаваць дзеянне адной сігарэты?

...АМЕРЫКАНЦЫ

Малады суддзя разбірае першую справу. Вырашыў параіцца з вопытным калегам па тэлефону.

— У мяне тут самагоншчык. Колькі, ты думаеш, я павінен даць яму?

— Два долары за літр, і ні цэнта больш.

...БАЛГАРЫ

Прыехаў габравец у Сафію наведаць сына, які там вучыўся. А той пахваляецца:

— Тата, я сёння выйграў два левы!

— Добра, мой хлопчык. Як жа ты гэта?

— Раніцою я не ехаў на трамваі, а бег за ім, і не спазніўся ў школу.

— Дурань! — вылаяў яго бацька. — Хіба ты не мог бегчы за таксі, каб выйграць болей?!

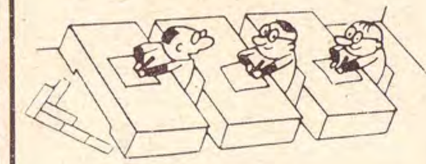
...АНГЛІЧАНЕ

Жонка просіць у мужа пяць фунтаў.

— Грошы, грошы, грошы! Кожны божы дзень толькі чуеш: дай грошай! Па-мойму, табе больш патрэбны мазгі, чым грошы.

— Магчыма, яно і так, — пагадзілася жонка. — Але я прашу ў цябе таго, чаго ў цябе якраз больш...

— Лета, калегі, як заўсёды, правядзем на лодцы.

КАМАР — МУЗЫКА

Сыграў мелодыю камар,
А воплескаў няма.
Ну, як тут не злавацца,
Ды не пачаць кусацца!?

Пятро Сушко

МІЖКАНТЫНЕНТАЛЬНЫ ГУМАР

...ТАДЖЫКІ

Старшыня калгаса сабраў сход, на якім размяркоўвалі абавязкі.

— Каго назначым загадчыкам фермы? — спытаў ён.

— Мяне! — адгукнуўся чырванашчокі вусаты хлопец.

— Хто будзе загадваць складам?

— Калі ласка! — адгукнуўся другі плячысты мужчына.

— Хто хоча быць чайханшчыкам?

— Ваш брат! — выкрыкнуў трэці.

— Каго пашлем працаваць у поле?

— Неяк няёмка атрымліваецца, усё ўзвальваем на мужчын, — закрычалі мужчыны. — Трэба ж і жанчын вылучаць!

...АФГАНЦЫ

Адзін чалавек сябраваў са жмінда. Аднойчы ён сказаў яму:

— Я збіраюся ў падарожжа. Пазыч, калі ласка, свой кій. Заўсёды, калі я зірну на яго, буду ўспамінаць пра цябе.

Скнара адказаў:

— Калі ты хочаш успамінаць пра мяне, то лепей хай у цябе будуць пустыя рукі, таму што кожны раз, як ты ўбачыш, што ў цябе ў руках нічога няма, абавязкова ўспомніш пра мяне: я, маўляў, прасіў у яго кій, а ён мне не даў.

...УКРАІНЦЫ

Аднойчы прыбягае наш загадчык гаспадарствам — ён якраз палаяўся з касіршай:

— Я буду скаржыцца на яе. Ты, ведаеш, што яна ўжо мне гаворыць? Ты ведаеш? Ды... яна са мною і гаварыць не хоча...

...ФРАНЦУЗЫ

На пляжы.

— Хто гэта дзяўчына?

— Вы не ведаеце? Амерыканская кіназорка.

— І часта прыязджае ў Кан?

— Два, тры разы ў год. Яна заўсёды ў нас праводзіць мядовыя месяцы.

...ГРУЗІНЫ

— Ало, Гарадскі інстытут прагноза пагоды?... Папрасіце да апарата маю жонку, грамадзянку З... Ало, гэта ты, дарагая? Не выходзь з інстытута пакуль не прыду па цябе. Прынясу табе парасон і нешта цёплага. Дуе моцны вецер і лье дождж.

... НЕМЦЫ

Яна: Мілы Рудзі, мне здаецца, што заяц — вельмі дурная жывёліна, ці не так?

Ён: Зусім правільна, маё зайчаня...

...ІСПАНЦЫ

— Якіх славутых біёлагаў ты ведаеш?

— Ну, Дарвін, Морган, Мічурын...

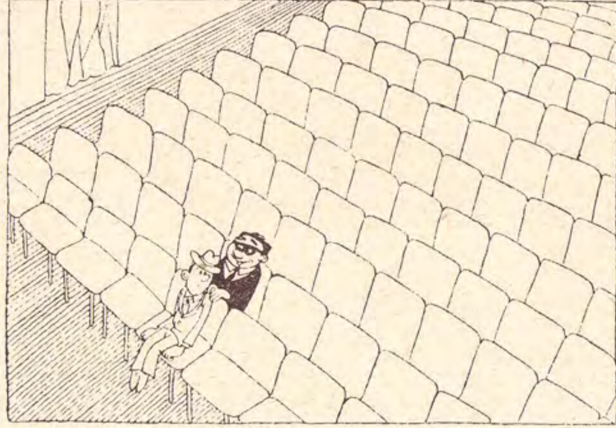
— Не, самы славуты — іншы.

— Хто ж гэта?

— Бацька нашага генерала Франко!

— Чым жа ён праславіўся?

— Ён нарадзіў на свет і выгадаваў гарбуза, які да таго ўмее яшчэ і гаварыць!

— Ці вы не маглі б зняць капялюш?

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

А. Садоўская з Паўлаў, Бельскага павета, Я. Цялушэцкі з Гайнаўкі і А. Нічыпарук са Ступнікаў, Бельскага павета, просяць песню з рэпертуару «Скальдаў» п.з.

◆ KRÓLICZEK ◆

Słowa: A. Osiecka — Muzyka: A. Zieliński

(Grają i śpiewają „Skaldowie")

Czy kto widział jak biegnie króliczek ulicą,
czy kto widział, kto to widział, czy kto widział kto,
w naszym mieście szukali królika ze świecą,
aż dopadli go, dopadli, aż znaleźli go ho, ho, ho, ho...

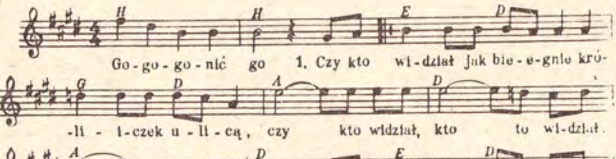
Zniknął za rogiem i przepadł jak szyszka,
ale nie płaczmy, bo... ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi, by złowić króliczka,
ale by gonić go, ale by gonić go, ale by gonić go...

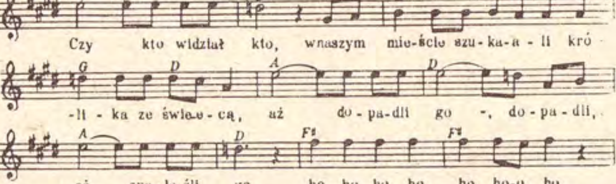
Czy kto widział jak dobrze tej małej w czerwonym
czy kto widział kto, czy kto widział kto.
Kto nie widział, niech w oknie podniesie zasłony,
a zobaczy ją, a zobaczy ją... ho, ho, ho, ho...

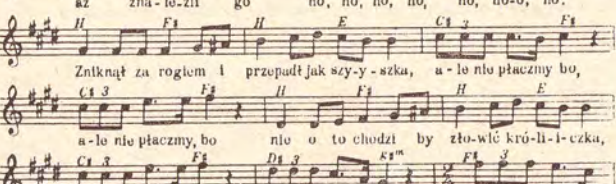
Zniknie za rogiem czerwona spódniczka
ale nie płaczmy, bo... ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi, by złowić króliczka
ale by gonić go, ale by gonić go.

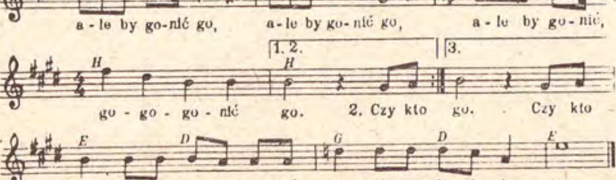
Czy wędrował kto drogą, co słońce odchodzi,
czy wędrował kto, czy wędrował kto.
Kto ciekawy zapraszam do starej mej łodzi
a zobaczy to, a zobaczy to...

Zniknie za wodą twarz fantastyczna
ale nie płaczmy, bo... ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi, by złowić króliczka
ale by gonić go, ale by gonić go...

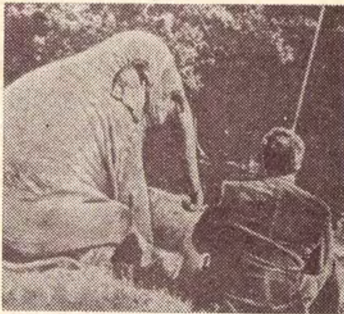
Прэмія не выдадзена

Амерыканскія пілоты, якія ваююць у Паўднёвым В'етнаме і ў іншых краінах свету за «свабоду амерыканскага ўзору», трапляюць часам у вельмі непрыемнае становішча праз незалежныя ад іх абставіны — часценька вымушаны заўчасна пакідаць неба і з парашутам спускацца на грэшную зямлю.

Вайсковае міністэрства Злучаных Штатаў прадбачыла магчымасць і абяспечыла ўсіх пілотаў нейлонавымі хустачкамі, на якіх 14 (чатырнаццаццю!) мовамі надрукавана такое лірычнае запэўненне: «Я амерыканец. Я не размаўляю вашаю моваю. Няўдача (?!) прымусіла мяне шукаць у вас ратунку. Калі ласка, завядзіце мяне да такога чалавека, які гарантаваў бы маю бяспеку і задбае пра тое, каб я вярнуўся да сваіх людзей. Мой урад узнагародзіць вас за гэта!»

Амерыканскія плацельшчыкі падаткаў могуць спаць спакойна — вайсковае міністэрства яшчэ не мела ніводнай нагоды выплаціць абяцаную прэмію.

Сябры — рыбакі

Сторож заапарка англічанін Эдвард Мілбора — заўзяты рыбак. Каб не сумаваць у адзіноцтве, ён бярэ з сабою на рыбную лоўлю маладую сланіху Ірму.

Быў на ўзроўні эпохі. Мінулай.